

naša luč

1989
februar
2

moja fara mi ne sme biti deveta briga

Na temle mestu bomo poskušali člani naših slovenskih far po evropski tujini drug drugemu sporočati, kako bi vnašali vanje nove misli, novo življenje. Tako bodo lahko te naše zelenice na tujem še bolj zacvetele. Gotovo imate kakšen predlog — pošljite ga nam!

ŽUPNIJA MORA BITI SKUPNOST, KI URESNIČUJE SVOJE ŽIVLJENJE V SKUPNEM SLUŽENJU VSEH SVOJIH ČLANOV IN V NEODSVOJLJIVI ODGOVORNOSTI VSAKEGA POSAMEZNEGA ČLANA ZA FARO.

Ne gre torej pri sodobnih farah za to, da bi rešili vprašanje pomanjkanja duhovnikov in njihovih sodelavcev, ampak za to, da bi se vsi člani fará prepričali, da so za vse delo fare **SOODGOVORNI** in bi pri njenem delu zavzeto sodelovali.

Včasih — v veliki meri najbrž še danes — so farani mislili: fara je župnikova zadeva in zadeva njegovih kaplanov, oni so to študirali, oni so tudi za to plačani, mi bomo pa za faro molili, prispevali v denarju, pa tudi priskočili na pomoč, kjer in kakor bo treba.

Če naj naše fare ostanejo žive še dolga desetletja, potem jih je treba spreminjati v žive skupnosti, kakor je to zgoraj opisano.

V faranih je treba vzbuditi čut za **VZAJEMNOST**, solidarnost. Vsi člani Cerkve, laiki in duhovniki, smo si, ker smo krščeni, birmani in se udeležujemo maše ter prejemamo obhajilo, enaki ne le v dostojanstvu božjega otroštva, ampak tudi v skrbi za vso faro. Duhovniki so pri tem voditelji in služabniki vseh.

PRI SKRBI ZA FARO NAJ BI PRIHAJALA VPOŠTEV VSA MNENJA, NE LE ENO! SLEHERNEMU FARANU JE TREBA PUSTITI DO BESEDE.

Na zadnjem cerkvenem zboru se je večkrat omenjalo načelo **SUBSIDIARNOSTI** ali nadomestnosti. To pomeni, da naj v Cerkvi po družbenem mestu nižji z lastno odgovornostjo urejajo stvari, ki jih lahko, in jih ne dajejo v odločanje višjim. Pojasnjeno s primerom: če lahko nekaj uredi župnik, naj tega ne daje v odločitev škofu, razen seveda stvari, ki so pridržane škofom. Tudi po farah naj bi se čim več odgovornosti preneslo na laike, ki pa naj bi kajpada odločali v skladu s celotnim delovnim načrtom fare. Duhovnik naj bi le pazil, da bi delo ne zabredlo v kakšno napačno smer.

Današnja Cerkev se vedno bolj uresničuje v **MAJHNIH SKUPINAH**. Vsaka majhna skupina na fari — pevski zbor, ministranti, šolarji, mladinci, člani župnijskega sveta, itd. — se zraste v skupnost, ki pomeni za vsakega njenega člana veliko oporo, v tujni dvakrat veliko.

DRUŽINA JE CERKEV V MALEM. TA POSREDUJE OTROKOM VERO IN VERSKO ŽIVLJENJE. ZATO JE TREBA IMETI ZA DRUŽINE VELIKO SRCA IN SKRBI.

V **POSTNEM ČASU** bomo na naši župniji kdaj pri maši namesto skupnega kesanja opravili nekaj minut trajajočo pravno pobožnost (zloba greha nam mora priti v zavest, na razne grehe moramo biti opozorjeni, za kesanje je sleherni pomoč zelo dobrodošla); vsaj enkrat bomo v sobotni šoli skrajšali prvo uro pouka za kakšnih deset minut in otroke pripravili na spoved, ki naj jo potem opravijo v cerkvi pred nedeljsko mašo; prodajali bomo kasete s slovenskimi postnimi in velikonočnimi pesmimi.

Kako lepo bi bilo, ko bi slovenska Cerkev doma izdala kakšen priročnik za postni čas, iz katerega bi lahko družina ali posameznik vsak večer prebral kakšen odstavek iz svetega pisma z razlago, zmolil kakšne molitve in zapel kakšno pesem. Pravkar je v Ljubljani izšla bogoslužna pesmarica in molitvenik **SLAVIMO GOSPODA**, ki bi lahko služila za to: ima nekaj postnega bogoslužja, križev pot, litanije in postne pesmi.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Pustni „laufarji“ v Cerknem

v slovenskem kotlu kipi in vre

V Sloveniji je zadnji čas toliko kipenja in vretja, da pri našem pisanju ne moremo mimo tega domačega kotla.

• Najodmevnejši pripetljaj je bil odstop Mikolićeve vlade, ki ni bila zmožna rešiti vsestranske krize. Partija je postavila nove ministre, ki pa krize prav tako ne bodo mogli rešiti. Kriza je namreč rešljiva samo z uvedbo tržnega gospodarstva, tržno gospodarstvo pa uspeva le v demokraciji. Dokler partija ohranja monopol oblasti, se bo kriza samo večala.

• V Sloveniji je bilo zadnje praznovanje božiča sproščeno kakor kje na Zahodu. Kajpak smo tega vsi Slovenci veseli, vendar si pri tem ne zakrivamo dveh dejstev: tega, da je s takšnim praznovanjem vernim Slovencem le priznana pravica, ki jim je bila dolga leta kršena; pa tega, da partija danes zaradi vsesplošne krize katoličane potrebuje, zato jim božičevanja ne ovira.

• Nekateri posamezniki v Sloveniji poskušajo obuditi v življenje gibanja, ki naj bi bila zarodek demokratičnih političnih strank. Takšna gibanja so: Odbor za človekove pravice, Kmečka zveza, Slovenska socialdemokratska stranka in Slovensko demokratsko gibanje. Kdaj bodo lahko ta gibanja nastopila kot stranke pri svobodnih volitvah, je seveda vprašanje, na katero si danes ne zna v Sloveniji nihče odgovoriti.

• Da bi prispeval k narodni spravi med Slovenci, je škof Lenič povedal reviji Mladina nekatere stvari, ki jih je treba razčistiti: da so med vojno partizani pobili kar na terenu sedemdeset slovenskih duhovnikov; da je bil on zaprt osem let, od tega dva meseca v bunkerju, dve leti in dva meseca pa v samici; da ga je najbolj surovo zasliševal Mitja Ribičič; in da je spomenik pred ljubljansko stolnico proti škofu Rožmanu čisto navadna laž.

br

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez Horn-
böck, 9020 Celovec, Viktringer
Ring 26. Tisk: Tiskarna Družbe sv.
Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer
Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austrija

NAROČNINA
(v valuti zadevne dežele):

Avstrija 140 šil.
Anglija 7 fun.

Beglija 450 fran.
Francija 70 fran.
Italija 15.000 lir
Nizozemska .. 23 gld.
Nemčija 22 mark
Švica 20 fran.
Švedska 70 kron
Avstralija 12 dol.
Kanada 15 dol.
ZDA 12 dol.

Razlika v cenah je zaradi neenake
poštne v posameznih državah in
različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki
in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

Drug drugega bremena nosite . . .

✓ Potrpežljivost je lepa čednost, ni kaj reči. Nadaljevali pa bi to misel upravičeno z zaključkom drugega slovenskega pregovora, ki pravi, da gorje tistemu, ki se s to mastjo maže. V življenju lahko kaj kmalu ugotovimo, zakaj je tako.

Malo pred božičnimi prazniki sem moral na pošto. Kot običajno tiste dni, je bila pred okencem dolga vrsta. Čakanje smo si krajšali s pripombami, češ čim več kompjuterjev ima pošta, toliko počasnejše so storitve. In res smo se prav po polževo premikali naprej. Ko sem prišel na vrsto, mi je uslužbenka povedala, da sem na napačnem okencu in moram k sosednjemu. Torej v drugo vrsto, v novo čakanje. Mudilo se mi je, pa ni nič pomagalo. Počakati sem moral, da sem bil spet na vrsti. Uradnik je brez besed vzel listek in začel pisati. Zahteval je še potni list. Obračal ga je sem in tja in nekaj iskal. Vprašal sem, kaj išče. Precej nervozno je odgovoril, da hoče podatke o konzulatu. Menil je urad, ki je dokument izdal. Povedal sem, da ni izdan na konzulatu, kar pa išče je tam in tam. Bil je na koncu s svojimi živci in se skoraj drl name, češ da ni dolžan poznati mojega jezika in da ni kriv, če mora zapisati toliko podatkov. „Jaz tudi ne!“, sem mu ustrelil nazaj, ne da bi pomišljal in mu še enkrat pokazal in povedal, kaj mora napisati.

„Ali ne veste, da uradnikov ne smete poučevati, ti vse vedo,“ se je za mano oglasila starejša žena.

Prikimal sem ji in potrjeval, da je, žal, res tako. Uradnik je kupal svojo užaljenost za steklom. Ko sem odhajal, sem slišal za seboj pri okencu sladko izzivalni glas žene, ki je bila na vrsti: Smem prositi, da mi daste . . . “. Vljudno in krepko si ga je privoščila in mu obenem povedala, da je spremljala najin pogovor in da se z njim ne strinja.

Seveda je bil uradnik nejevoljen zaradi obilice dela pa je stresel jezo na tujca in njegove zanj nerazumljive dokumente. Pomislil sem, da bi mu lahko tudi sam odgovarjal bolj mirno in mu tako pomagal prenašati teže dneva.

To mi prihaja na misel tudi sedaj ob vstopu v postni čas. Morda nam ta doba pripomore odkriti potrpežljivost kot tisto vrednoto, ki

nam omogoča bolj prijetno skupno življenje.

Sprejeti potrpežljivost za svoje življenjsko načelo v odnosu do drugih pa pomeni biti pripravljen na odpoved in trpljenje. Biti podoben Kristusu, ki za nas trpi in nas s tem odrešuje in posvečuje. Njegova podoba ni privlačna, ni moderna. Danes že ne, saj vsepovsod odzivamo iz javnosti znamenja trpljenja. Odpoved je beseda, ki odbija. Ljudje tega nič več ne sprejemajo. Ne razumejo, da bi bilo lahko kaj takega v kakšnem pogledu dobro. Post in odpoved za mnoge ne spadata več v naše življenje. Morali bi ju odpraviti, črtati in pozabiti. Živimo samo enkrat in hočemo od tega življenja nekaj imeti. Saj nismo več v srednjem veku. Kako si upam sploh še govoriti o tem.

Pa si upam. Zato, ker brez tega ni nobenega človeškega življenja. Odpoved za drugega je smiselna. Post ni samo v jedi in pijači, ampak odpoved hudemu in krivičnemu. Za vitko postavo so pripravljene ne samo mladi ljudje sprejeti načrtno odpoved hrani,

Obnovljeni minoritski samostan v Ptujju.

zakaj bi bilo nezdravo odpovedati se pretirani pijači in hrani zaradi Boga. Če Kristus vabi k postu, k vzdržnosti v dobrinah, ki so nam sicer na razpolago, zato da bomo obogatili svojo dušo, mar je to nazadnjaško? Ni da bi nasedali lažni propagandi o svobodi, ki je ni. Držimo se vabil Cerkve, ker izhajajo iz božjega nauka in iz krščanskega izkustva mnogih generacij.

Dobrodejnost premagovanja je razvidna tudi iz vsakdanjega življenja. Ugotovitev, da me je nekdo potrpežljivo prenašal, ko sem bil slabe volje, navda srce ob spominu s hvaležnostjo in veseljem.

Zahteva krščanskega posta je samo to. Sebe spremeniti in poboljšati. Potrpežljivost in odpoved nam odkrivata tisto lepoto življenja, kjer ne mislimo vedno samo nase. Pomaga nam osmisлити življenje.

Na misel mi prihaja priporočilo apostola Pavla: „Drug drugega bremena nosite in tako spolnite postavo Kristusovo.“ (Gal 6, 2)

Letošnji post je prilika, da bolj odkrijemo to božjo modrost. Poskušajmo jo načrtno uresničiti vsak dan. Najbrž bo v začetku težko. Saj večinoma živimo v prepričanju, da smo že vse naredili, kar zmoremo in je prav. Polagoma pa bo prinesla ta vaja nova spoznanja, najbrž tudi veselo zavest, da smo se pridružili „alternativni“ varianti življenja, ki je ne pozna svet in je ne zna zagovarjati, kakor zna razglašati, da veselje prihaja samo s telesnim ugodjem. Ugotovili bomo najbrž tudi, kako blagodejna je krepost potrpežljivosti za odnose med nami. Naj bo post drugačna doba kot so vse druge v našem življenju.

Na koncu pa moram reči: Potrpi, Gospod, z menoj in vi bralci tudi. Tako bomo lepše obhajali veliko noč.

Don Kamilo

„In resnica vas bo osvobodila“ . . .

Ob koncu preteklega leta smo slavili 40. obletnico proglasitve „ČLOVEČANSKIH PRAVIC“, ko so Združeni narodi kmalu po vesoljni katastrofi druge svetovne vojne slovesno izjavili, da se vsi ljudje rodijo svobodni in so enaki v dostojanstvu in pravicah do svobodne misli, vesti, verskega življenja in svobodnega združevanja, ki služi oblikovanju človekove osebnosti na najrazličnejših področjih. Izvor teh pravic ni oblast, temveč človek sam in dostojanstvo njegove osebe. Spoštovati jih mora tedaj vsaka oblast.

o

Vse to je lepo, a človek še vedno trpi po vsem svetu. Zakaj?

Pri premišljevanju o človekovih pravicah trčimo na vrednote, kot so Resnica, Pravica in Svoboda. Te tri vrednote so njihov sestavni del.

Če katera manjka, ne moremo več govoriti o človečanskih pravicah.

o

Francozi so že leta 1789 govorili o človečanskih pravicah. Pri razpravi o 4. členu njihove izjave, ki se glasi:

„Svoboda je v tem, da morem storiti vse, kar ne škoduje bližnjemu“,

je Sieyès, eden od sogovornikov zaklical:

„Hočejo biti svobodni, a ne znajo biti PRAVIČNI!“

Isto moremo upravičeno očitati

našim komunistom med vojno in po vojni.

Sedaj sami čutijo bridko resničnost Camusove trditve:

„Če človek ne uspe u s k l a d i t i

PRAVICE s SVOBODO, ni uspel nikjer“ . . .

o

Kje je rešitev?

Rešitev nam je nakazal Jezus sam, ki je klical:

„Iščite resnico in resnica vas bo osvobodila!“

Svet je v polpretekli dobi pozabil na Jezusove nasvete, zato visi nad njim prekletstvo,

ki ga je nazorno prikazal Albert Dondeyne:

„Morda ljudje še nikoli niso toliko govorili

o resnici in svobodi kot danes

in še nikoli se niso tako bojevali in tako trpeli

za resnico in svobodo kot danes,

pa še nikoli niso toliko g r e š i l i

proti resnici in svobodi kot danes“.

o

*Resnica, Pravica, Svoboda!
Božanske vrednote!*

Kaj vse jim dolgujemo!

*„Vse, kar je človek uresničil velikega,
lepega in plemenitega v zgodovini,
ima svoj izvor v tej presenetljivi strasti
za resnico, pravico in svobodo.*

*Velike revolucije, ki označujejo zgodovino,
imajo tu svoje korenine.*

*Govorimo o prelomnici v zgodovini,
ko je na tehtnici prihodnost resnice, pravice in svobode,
njihov vzpon ali propad“. Albert Dondeyne*

o

Kaj tedaj?

„Iščite resnico in resnica vas bo osvobodila!“

*Ali nismo danes priče čudovitemu razvoju,
ko so množice po vseh kontinentih sprevidele,
da je RESNICA korenina SVOBODE*

*in človeka vrednega življenja
ter se vedno bolj upirajo LAŽI,
na kateri sedijo samovoljni režimi,
ki jim gre predvsem za oblast . . .*

o

In mi?

*Veselimo se boja za Resnico in Pravico po vsem svetu
in v naši domovini.*

*Človečanske pravice so vrednote,
ki se uveljavljajo v mukah in težavah le postopoma.*

*Bodimo SOLIDARNI s tistimi,
ki razkrinkavajo laž vsake vrste.*

*Privzgojimo si OSTER ČUT za Resnico, Pravico in Svobodo,
pa nam bodo svete DOLŽNOSTI,
ki jih imamo kot ljudje, kot kristjani in kot Slovenci.*

V zgodovini je Cerkev v glavnem oblikovala hierarhija — papeži, škofje, duhovniki . . . Duhovništvo je dajalo glavni ton Cerkvi. Vendar kljub temu delež laikov ni bil majhen, včasih celo odločilen. Prvi teologi so bili laiki . . .

Čeprav je bila Cerkev v zgodovini zaznamovana s pečatom službene hierarhije (klerikov), moremo reči, da ni bila nikoli brez pečata laikov. To je prišlo do vidnega izraza v kulturno-religioznem ustvarjanju: v arhitekturi, likovni umetnosti, glasbi, književnosti . . . v vsem tistem, s čimer se danes ponášamo . . . To so bili laiki. To je njihov delež pri oblikovanju krščanskega življenja vse do danes.

Tako smo prišli do 25. obletnice začetka 2. vatikanskega cerkvenega zbora, do lanske sinode o poklicanosti in poslanstvu laikov v Cerkvi in svetu 20 let po koncilu . . .

Laiki niso drugorazredni člani Cerkve. Enakost dostojanstva in različnost službe v Cerkvi nalaga klerikom in laikom medsebojno povezanost, vzajemno odgovornost klerikov za laike in laikov za klerike ter sodelovanje obojih pri

Francišek Asiški (roj. 1181, u. 1226) je zaradi svoje preproste in goreče vere eden najbolj priljubljenih krščanskih svetnikov. Ustanovil je red manjših bratov, ki se je razvil v tri veje: frančiškani, minoriti in kapucini. Frančiškovi redovniki so prišli zelo zgodaj tudi na slovenska tla. Tako v svetu kakor pri nas tvorijo najštevilnejše redovniške skupnosti. Svoje samostane imajo v Gorici, Trstu, Ljubljani, Celju, Beljaku, Mariboru in Ptujju. Ženska veja klarise so v Mekinjah in Škofji loki.

Poklicanost in poslanstvo laikov v Cerkvu in v svetu 20 let po koncilu

skupnem poslanstvu Cerkve. Kakor namreč Cerkev ne more živeti v polnosti in ne izvrševati svojega poslanstva brez duhovnikov, tako ne more biti v nobenem času, v nobeni kulturi, v nobenem zgodovinskem obdobju brez laikov . . . Duhovniki sami ne morejo svojega poslanstva Cerkve vršiti brez laikov pa tudi laiki ne brez duhovnikov . . .

Rojstno mesto laikata je družina. Tam smo vsi doma, tam smo vsi laiki. Tam se izroča vera iz roda v rod. Vsi se moramo učiti in vsi moramo učiti, pričevati. Začetek tega je v družini. Res je družina rojstni kraj laškega apostolata, družina kot osnovna enota družbe, naroda, Cerkve. Toda družina zaživi v polnosti, če je vključena v župnijo, ki je prva šola

občestvenega laškega apostolata. V župniji zaživi družina svojo identiteto. Nihče ni kristjan sam zase.

Laiki niso samo člani Cerkve, so v najbolj neposrednem stiku s svetom, so zakoreninjeni v družbo. Po njih je Cerkev v svetu in svet v Cerkvu. Po laikih je v Cerkvu svet z vprašanji, potrebami in mišljenjem in po laikih je Cerkev v svetu z odgovori . . .

Dober kristjan-laik more in mora biti tudi dober državljani, zvest član družbe, v kateri živi; svoje dolžnosti mora opravljati vestno in biti zanesljiv na svojem mestu. To je njegova krščanska dolžnost, to mu naroča evangelij . . .

Iz predavanja
škofa Krambergerja

ZAUPLJIVA MOLITEV

„Gospod je moj pastir, nič mi ne manjka;
na zelenih pašnikih mi daje ležišča.
K vodam počitka me vodi.
Mojo dušo poživlja.
Vodi me po pravih potih zaradi svojega imena.
Tudi če bi hodil v temni dolini,
ne bom se bal hudega, ker si ti z menoj:
tvoja gorjača in tvoja palica sta mi v tolažbo.
Pogrinjaš mi mizo vpričo mojih nasprotnikov;
z oljem mi glavo maziliš, moj kelih je zvrhan.
Dobrotljivost in milost mi sledita
vse dni mojega življenja
in v Gospodovi hiši bom prebival dolge,
dolge čase.“

(Psalm 23)

biti človek

Človek nezgodno bitje

Tragično bitje nam je danes človek, ki ni nič zagrešil, ki pa ga zadevajo stvari, kakor da so kazen za njegove grehe. Včasih pravimo, da ima človek smolo, da je nesrečno bitje, ki ni povsod „kratko potegne“, ne da bi kaj mogel za to.

Z nezgodnostjo v človekovem življenju hočemo potemtakem pokazati na tisto stran človekove muje in bolečine, ki ni posledica greha ne izvirnega ne osebnega.

Človeško življenje je „polno nadlog in bolečin“, ki so združene, bolje, so posledica ustvarjenega bitja in njegove nepopolnosti. Nezavedne stvari te pomanjkljivosti ne doživljajo kot „nadlogo in bolečino“, ker pač nimajo zavesti. Pomanjkljivosti grede tako rekoč mimo njih, čeprav tudi skozi nje same. Človeka kot osebno zavestno bitje pa vse te pomanjkljivosti sproti zadevajo tako, da grede tudi zavestno skozi jedro njegove osebnosti. Četudi ni kriv, vsaj neposredno ne, je vendarle tako ali drugače prizadet. Doživlja se kot bitje „v dolini solz“. Najsi kdo še tako skuša to človekovo stanje olepšati, da bi zemeljsko življenje prikazoval kot dolino veselja in zabave, mu nič ne pomaga: dejstva brez besed ga vsak dan vnovič po vsem planetu postavljajo na laž.

(A. Trstenjak:
Dobro je biti človek)

Človekova spolnost

Ko govorimo o človekovi spolnosti, nikakor ne govorimo najprej in predvsem o organskih razlikah moškega in ženske, niti ne samo o njenem spolnem združenju. Spolnosti ne moremo prav razumeti, če jo oddvojimo od vsega drugega v človeku, od njegove duševnosti in duhovnosti. Človekove spolnosti ne moremo nikoli do kraja doumeti le na ravni telesnosti. Nujno jo moramo vklopiti v njegovo mišljenje, njegovo spoznanje, voljo in čustva in predvsem v odnos do kraljice vseh človekovih sposobnosti — ljubezni. Izraz spolnosti uporabljamo zato, da vemo, o katerem vidiku človeka govorimo. Spolnost mora biti torej „človeška“, se pravi taka kot jo je hotel Bog, ne pa le „človekova“. Gre nam torej za to, da so vsa dejanja človeka vredna, da torej niso proti njegovi naravi in vesti. Tudi in še posebej v spolnosti, ki je zelo močno področje človekovih nagonov, morajo biti dejanja taka, da človeka osrečujejo. Zato je nujno, da človek nikoli ne živi in dela samo nagonsko, ampak vedno z mislijo in vrednotenjem, po oblikovani vesti in predvsem po ljubezni.

(V. Vider: Oba eno telo)

Slovenski kulturni praznik

Smrtni dan našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna vse bolj prihaja v zavest kot narodni praznik. V tem prelomnem času za slovenski narod in vse narode Jugoslavije spontano iščemo opore za vrednote, ki se nam zdijo pozabljene in pohojene spričo dogodkov, v katerih se razodeva moč skrajno samoljubnih in samovoljnih ljudi in skupin. Mnogi so začutili, da je v nevarnosti svoboda, pravičnost, zaupanje med ljudmi. Da je nedemokratski družbeni duh eden glavnih vzrokov propadanju skupnih dobrin kot sta red in mir.

Prešernova pesem Zdravljica, ki jo že predolgo izbiramo za svojo narodno himno, razglaša v zares enkratni literarni obliki tisto širino in veličino človekovega duha, ki jo iščejo vsi ljudje tega planeta in jo išče tudi naš slovenski narod. Velikega pesnika je življenje toplo, da je strt padel smrti v naročje, tako kot pove tu natisnjeni sonet. Za-

pustil pa nam je tako bogato človeško, s krščanskim duhom prepojeno poslanico, da bi izbrani verzi iz njegovih pesmi lahko stali zapisani z velikimi črkami na palači Združenih narodov. Prav je, da se zavedamo svojih velikih ljudi, s katerimi se lahko ponosno postavimo ob druge narode. Vsak izmed nas na tujem bi moral vzeti v roke od časa do časa njegove Poezije in prebirati žlahtno slovensko besedo in si napojiti dušo z rodoljubnim zanosom. Marsikdo med nami bi bil vsaj nekoliko manj brezobličen kdorkolisibodi v narodnem smislu. Bolj bi se zavedali bogastva narodne kulture, lepote jezika in s tem bi bili bolj odporni pred vplivi tujine. Ne bi nas tako hitro strlo, da v evropskem izseljenstvu in zdomstvu že druga slovenska generacija izgublja jezik in smisel za slovensko skupnost.

Zdrav narodni ponos nima nič skupnega z nacionalizmom, česar se nekateri boje. V krščanskem mišljenju zanj ni prostora.

**Hrast, ki vihar na tla ga zimski trešne,
ko toplo sonce pomladansko seje,
spet ozelénil sem ter tje bo veje,
naènkrať ne zgubi moči poprešne:**

**Al' vèndar zanjga ni pomóči rešne;
ko spet znebi se gozd snega odeje,
mladik le malo al' nič več ne šteje,
leži tam rop trohljivosti požrešne:**

**Tak' siromak ti v bran, sovražna sreča,
stoji, ki ga iz visokósti jasne
na tla telébi tvoja moč gromeča;**

**ak' hitre ne, je smrti svest počasne,
bolj dan na dan brlí življenja sveča,
doklèr ji reje zmanjka, in ugasne.**

(F. Prešeren)

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

MLADINA: KRŠITVE SVOBOŠČIN V JUGOSLAVIJI

Z neposrednim vpogledom v zakonske norme je že na prvi pogled mogoče ugotoviti, da je svoboda govora pri nas le delno dopuščena in omogočena. Od prvih javnih kritik verbalnega delikta je minilo že nekaj let, vendar zakonodajna telesa niso spremenila ničesar. Dejansko je tako še vedno mogoče na podlagi 133. člena KZ SFRJ obsoditi na tisoče ljudi na nekaj tisoč let zapora. Znano je, da pojem verbalnega delikta poleg Jugoslavije poznajo in v praksi uporabljajo samo totalitarni režimi.

Obstaja pa še niz členov kazenskega zakona, ki predstavljajo spomenik stalinskega prava in so v nasprotju s splošno deklaracijo o človekovih pravicah OZN in z mednarodnim paktom o državljanskih in političnih svoboščinah. Procesi in kaznovanja zaradi teh političnih deliktov se ob skonstruiranih obtožnicah nadaljujejo in njihovo število v zadnjem času narašča, število političnih zapornikov pa se v naši državi giblje med 500 in 1000 ljudi na leto.

Privilegirani in z ničimer omejeni položaj izvršne oblasti (vmešavanje

politike v vodstvo; o pogojih v zaporih presojaajo tisti, ki jih upravljajo; o delovanju policijskega aparata poročajo tisti, ki so zanj odgovorni; vsakodnevno prejudiciranje sodb v tisku še pred začetkom sojenja v škodo obtoženih itd.) je v nasprotju z osnovnimi pravili vsake sodobne, politično organizirane družbe.

Poleg zakonskih instrumentov politične represije pa uporabljajo tudi izvenzakonske instrumente, ki prihajajo do izraza zlasti zaradi neustavne neenakopravnosti jugoslovanskih državljanov glede na idejno in politično prepričanje, kot so: moralnopolitična neoporečnost za doseganje določenih zaposlitev, disciplinski postopki na delovnih mestih, kampanje v tisku brez pravice objave odgovora, represija po prestani kazni, kot je odvzem potnih listov, zaseganje pošte in prisluškovanje, izolacija na delovnem mestu, v življenjski okolici, nezakonito uzurpiranje premoženja, policijsko maltretiranje in brutalnost do navadnih državljanov, vmešavanje organov za notranje zadeve v intimno življenjsko področje, zloraba psihiatrije v politične namene itd.

V Sloveniji imamo dva odbora, ki imata opravka s kršenjem pravic in svoboščin. Bavconov (Svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin) je nastal v okviru „režimske“ SZDL, (Bavčarjev Odbor za varstvo človekovih pravic pa zunaj SZDL). Med člani (Bavconovega) sveta prevladuje mnenje, da mora biti njihovo delovanje čim manj politično, če je mogoče, celo nepolitično, milo rečeno, neresno. Absurdno je namreč govoriti o kakršni koli organizaciji za varstvo človekovih pravic, ki bi bila v razmerah nekega nedemokratskega sistema apolitična, saj je že sam akt njene ustanovitve, še posebej, ko gre za socialistično državo, izrazito politično dejanje. Nekateri delovanje Sveta za varstvo človekovih pravic sprejemajo predvsem zaradi njenega blagodejnega vpliva na ugled partijskega spačka (= Socialistične zveze). To zelo spominja na edini možni način preživetja stranke (= KP), ki že nekaj desetletij „diskretno“ operira z zakulisno trgovino s političnimi svoboščinami. Pisanje „diskretnih“ pisemc predsedstvu SFRJ ali pa arogantnim generalom ne more

spremeniti sistema, ki omogoča tako celovito, institucionalizirano kršenje človekovih pravic in svoboščin.

MLADINA, Ljubljana, 9. dec. 88/9 do 11.

MLADINA: NOVA POLITIČNA ORGANIZACIJA

15. decembra 1987 so delavci LITOSTROJA na izrednem skupnem zboru delavcev naredili korak, ki je bil za proces demokratizacije v Sloveniji in Jugoslaviji ogromen. Na tem zgodovinskem zboru je bila z velikim aplavzom — pa tudi z žvižganjem — sprejeta pobuda, da je treba takoj ustanoviti iniciativni odbor za ustanovitev socialnodemokratske zveze (SDZ), ki naj bi delovala kot avtonomna družbeno-politična organizacija.

Še do danes pa je predlog za konstituiranje SDZ ostal neuresničen. Res pa je, da se je od takrat družbenopolitična scena Slovenije v mnogočem spremenila. Med tem je bila ustanovljena Kmečka zveza Slovenije, Odbor za varstvo človekovih pravic, Aktiv za demokracijo in Slovenska demokratična zveza. Odraz vseh teh gibanj pa je tudi hotenje ZKS, da se bo odslej borila za socializem s človeškim obrazom in za sestop z oblasti.

V bodoče v SRS in v Jugoslaviji nihče ne bi smel imeti monopola nad resnico, tudi ZK ali SDZ ne. Inicijativni odbor za ustanovitev Socialnodemokratske zveze Slovenije: France Tomšič, Gorazd Drevenšek, Andrej Magajna.

Ustanovni zbor SDZ Slovenije bo konec decembra 1988 v Ljubljani.

MLADINA, 9. dec. 88/19.

Pripis NL: Shod je bil prepovedan,

Volitve (v Jugoslaviji) bodo demokratične takrat, ko bomo člani predsedstva na neposrednih in tajnih volitvah volili vsi polnoletni državljani SFRJ.

MLADINA, Ljubljana, 23. dec. 88/7.

Verske pravice v (jugoslovanskih) zaporih, ki jih zagotavlja pravilnik Organizacije združenih narodov o zaporniških standardih, so popolnoma izničene, da ne omenjamo razmer v JLA, kjer prihaja do istih kršitev med služenjem vojaškega roka.

MLADINA, Ljubljana, 9. dec. 88/9 in 10.

češ da „je Cankarjev dom namenjen le kulturnim prireditvam, ne pa tudi političnim“.

**TELEKS:
PROGRAM SLOVENSKE DEMOKRATIČNE ZVEZE (izvleček)**

Ustanovili bomo Slovensko demokratično zvezo, ki ima naslednje cilje:

1. Glavni cilj je vzpostavitev parlamentarne demokracije.
2. SDZ zastopa politični pluralizem. To pomeni, da si prizadeva za parlamentarni sistem, za tekmovanje političnih idej in za svobodne volitve.
3. Kot prvo nalogo si zastavlja izdelavo nove slovenske ustave, ki bo temeljila na človekovih pravicah. Brez demokracije ni suverenosti, brez suverenosti ni demokracije.
4. SDZ zavrača običajno kadrovsko politiko, ki temelji na političnem monopolu partije. Zagovarjala bo pravico državljanov, da imajo vsi dostop do javnih služb.
5. Da ne pride do tiranstva, mora biti oblast deljena: sodna oblast naj nadzoruje zakonodajno in izvršno vejo oblasti!
6. Zavzemamo se za učinkovit nadzor države in civilne družbe nad oboženoženimi silami, policijo in obveščevalnimi službami.
7. SDZ zavrača „kulturno revolucijo“,

jo“, ki je iz človeka naredila „neposrednega proizvajalca v združenem delu“.

8. SDZ se ostro zoperstavlja zapravljanju in „odlivanju“ akumulacije slovenskega gospodarstva.

9. SDZ se bo angažirala za odpravo državnega monopola nad šolstvom.

10. SDZ se bo zavzemala za pristop Slovenije oz. Jugoslavije k Evropski skupnosti.

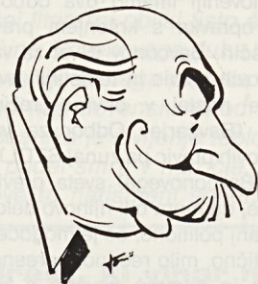
(Sledi 23 podpisov.)

Ustanovni zbor Slovenske demokratične zveze bo 11. januarja v veliki dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani.

TELEKS, Ljubljana, 22. dec. 88/10 in 11.

**SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:
STANOVNIK: ENOSTRANKARSKI SISTEM JE ZASTAREL**

Predsednik Republike Slovenije Janez Stanovnik je označil enostrankarsko družbeno ureditev v Jugoslaviji za zastarelo in zagovarjal ustanovitev konkurenčnih strank. „Socialistični vzorec je zgrmel skupaj,“ je utemeljil svojo začudljivo izjavo v pogovoru z Nemško

tiskovno agencijo (dpa) v Ljubljani. „Všeč mi je takšna KP, ki je le stranka med drugimi strankami,“ je zagotovil.

„Ne vidim nobene nesreče v tem, če se porodijo posamezne politične skupine, ki med seboj tekmujejo za oblast,“ je dalje začrtaval svoje predstave. „Moja želja je, da bi prišlo do ljudske fronte, kot je obstajala v Jugoslaviji do 1943.“ Tedaj je bila KP le ena od mnogih političnih smeri v ljudski fronti. V vojni je KP naredila iz te „koalicije“ različnih miselnih usmeritev eno samo, enako oblikovano organizacijo. Danes bi moral iti razvoj spet v nasprotno smer, v večmiselnost.

„Kmetje lahko postavijo svoje lastne

kandidate,“ je pojasnil Stanovnik. Na ugovor iz Srbije, da so danes slovenski komunisti izgubili nadzor nad politiko v svoji republiki, je rekel: „Nočemo držati vajeti v rokah. Ne moremo imeti družbe enako usmerjenih ljudi.“ Prizadevanje za več demokracije in pa poskus, da bi imeli nad vsem nadzor, se po Stanovnikovem mnenju izključujeta.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 15. dec. 88/8.

Opomba NL: Informativni urad predsedstva Slovenije je kasneje zanikal nekatere teh Stanovnikovih izjav. Dopolnilnik Nemške tiskovne agencije (dpa) je nato sporočil, da ima Stanovnikove izjave posnete na trak in da so objavljene izjave vesten posnetek le-teh.

**SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:
JUGOSLAVIJA V TRAJNI KRIZI**

Priostrena nacionalna in krajevna nasprotja, trajna gospodarska kriza in očitni znaki razpada države in partije so znanilci vsesplošnega poloma. „Kako dolgo bo ljudstvo to še trpelo? Nismo več daleč od revolucije in državljanske vojne,“ je povzel v opisu nenehnega gospodarskega propadanja Jugoslavije profesor Werner Gumpel z Münchenske univerze. Ob 260 %-ni inflaciji, ki grozi, da bo v naslednjem polletju narasla na 400%, ob ogromnem proračunskem primanjkljaju, ob več kot 20%-ni brezposelnosti in zastrašujoči zadolženosti v tujini (21 milijard dolarjev) je splahnelo zanimanje za kakršnokoli gospodarsko dejavnost. Jugoslavija se kaže kot sod brez dna in lepega dne bo izčrpana potrpežljivost Mednarodnega denarnega sklada, kajti beograjska vlada ni izpeljala napovedanih gospodarskih reform. Jugoslovanski politiki še vedno oklevajo z uvedbo tržnega gospodarstva. Če Zveza komunistov ne bo hitro ukrepala, lahko kmalu izgubi oblast.

Po prepričanju beograjskega gospodarstvenika Ljubomira Madžarja bodo sprejete ustavne spremembe in nova ureditev gospodarskega in političnega sistema lahko uspele le, če bo premagana izključna oblast partije in bo v državi vzpostavljena demokratična ureditev. „Drug drugega ovirajo in se

(Dalje na 13. strani)

Slovenija

Moja dežela.

na sploh

BREZPOSELNOST V SLOVENIJI NARAŠČA

Še pred nekaj leti se je Slovenija lahko pohvalila z nekaj več kot 1-odstotno brezposelnostjo. Na spis-kih brezposelnih se je pojavljalo povprečno 15.000 do 16.000 oseb. Konec lanskega leta pa je bilo pri skupnosti za zaposlovanje prijavljenih že približno 23.000 iskalcev zaposlitve, kar je za 3281 oseb ali 16,6 odstotka več kot konec junija in za 5166 oseb ali 22,4 odstotka več kot konec decembra 1987. Septembra je čakalo na prvo zaposlitev 6942 oseb, kar je slaba tretjina vseh iskalcev zaposlitve. Gre za osip iz šol, za dobršen del mlade generacije, izgubljene med procesom izobraževanja. Med iskalci prve zaposlitve jih namreč kar slabih

56 odstotkov nima nikakršne poklicne usposobljenosti. Ti mladi ljudje, ki so zavozili šolo ali jih je šola zavozila, nimajo praktično nobenih delovnih izkušenj, ne kažejo pa niti veliko volje, da bi se usposobili za kakšno manj zahtevno delo. Prepuščeni so dobri volji staršev, da jih vzdržujejo, in cesti.

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

je v času božičnih počitnic pripravila v Žalcu seminar za člane folklornih skupin pri slovenskih društvih v inozemstvu. Udeležilo se ga je 24 folkloristov iz desetih klubov, ki delujejo med Slovenci v Avstriji, ZR Nemčiji in Švici. Namen štiridnevnega seminarja je bil ohranjati stare ljudske slovenske plese in pesmi med zdomci.

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

V letu 1988 je v akcijah Rdečega križa sodelovalo na stotisoče ljudi na

RAVNE NA KOROŠKEM so najpomembnejši kraj jugoslovanskega dela Koroške.

Slovenskem. Samo na odzem krvi je prišlo 110.000 občanov, ki so darovali 46.000 litrov krvi. Slovenci so darovali tudi nad 30 vagonov oblačil v vrednosti 600 milijonov dinarjev. Dvajset slovenskih umetnikov je darovalo svoja dela, posamezniki in organizacije pa so prispevali kar 116 milijonov dinarjev ob akciji solidarnosti v dejanjih. Za pomoč prizadetim ob nedavnem potresu v Armeniji pa se je zbralo na žiro računu Rdečega križa Slovenije kar 33.310.800 dinarjev.

EDINI SLOVENSKI POLITIČNI ZAPORNIK IZPUŠČEN

Tomo Bogataj, ki ga je lani sarajevsko vojaško sodišče obsodilo po 1. odstavku 133. člena kazenskega zakona SFRJ, je bil po poldrugem mesecu prestajanja kazni na podlagi amnestije predsedstva Jugoslavije izpuščen iz zapora na lgu pri Ljubljani. Sodbo vojaškega sodišča v Bosni je potrdilo tudi Vrhovno vojaško sodišče v Srbiji, čeprav je obremenilna priča javno izpovedala, da je bil proces „montiran“. Odslej v slovenskih zaporih ni več obsojenca po zloglasnem členu zakona o sovražni propagandi.

ZELŠE so precej razloženo naselje na severozahodnem kraju Cerknškega jezera.

od tu in tam

BLLED

Propadanje drevesnih vrst vse bolj zajema tudi gorenjske gozdove. Zaradi takšnih razmer je razveseljiva in obenem koristna poteza delavcev blejskega gozdnega gospodarstva, ki so pred božičnimi in novoletnimi prazniki brezplačno razdeljevali smrečice. Že prejšnja leta so s takim dejanjem ohranili marsikatero mlado

Križ sredi vasi DOB pri Domžalah.

drevesce v gozdu. Med lanskim decembrskim negovanjem mladja v nižinskih gozdovih okrog Radovljice so zbrali približno osemsto smrečic, ki so jih brez škode izločili iz rasti. Pred prazniki so jih brezplačno ponudili prebivalcem Radovljice. Ravnali so kar prav, saj v upravi gozdnega gospodarstva ni ostala niti ena sama smrečica.

CELJE

V mlinski predelovalni industriji, ki je nastala pred 30 leti z združitvijo Veležitarja in celjskega mlina, ugotavljajo, da prodaja kruha upada. Na mestnih območjih ga prodajo za desetino manj, na podeželju, na primer na Kozjanskem, pa kar za tretjino manj. Izbiro kruha so sicer povečali in ga zdaj pečejo nad 15 vrst. Spadajo med tiste, ki sicer spečejo največ „delavskega kruha“.

CERKNO

Lokalna radijska postaja Cerknno je proslavila 18. rojstni dan. Polnoletnost je kronala s 1148. oddajo, toliko se jih je namreč zvrstilo v vseh teh letih, po dvakrat na teden in sicer ob četrtkih in nedeljah. Radio Cerknno je okrog sebe zbral številne sodelavce, nekateri pa so mu ostali zvesti vse do danes. Eden takih je tudi Srečko Grošel, soustanovitelj cerkljanskega radia. Radio je vse do lanskega občinskega praznika oddajal na srednjem valovnem območju, poslej pa tudi na UKV območju, s čimer se je njegova slišnost razširila tudi prek meja idrijske občine.

HRASTNIK

Rudarji v hrastniških jamah Ojstro in Hrastnik so v zadnjih dneh minulega leta izpolnili letni načrt izkopa rjavega premoga. Skupno so nakopali dobrih 490 tisoč ton vseh vrst rjavega premoga. Izpolnitev proizvodnega načrta je za hrastniške rudarje toliko pomembnejša, ker so se minulo leto na svojih deloviščih srečevali s

številnimi težavami. Tako so se v začetku leta borili z ognjem, zatem z vdori vode, proizvodno čelo v kotnem premogokopnem polju so morali celo zapreti, nato so prišle težave s pravilom nakopanega premoga zaradi podaljšanega remonta v trboveljski termoelektrarni.

IZOLA

Število iskalcev zaposlitve, ki so na seznamu skupnosti za zaposlovanje, se je v izolski občini letos povečalo za polovico. Medtem ko je ob koncu lanskega devetmesečja prek skupnosti za zaposlovanje iskalo delo 59 nezaposlenih, se je v enakem letošnjem obdobju to število povzpelo na 177. Ob tej številki pa zbujajo skrb zlasti dejstvo, da je kar 83 iskalcev zaposlitve brez kvalifikacije, med njimi je tudi 36 takih, ki še nikoli niso bili zaposleni. S končano dveletno ali polklicno šolo je 42 nezaposlenih, 41 jih je končalo srednjo, šest višjo in pet visoko šolo. Glede na število prebivalcev (13.740) se je v izolski občini odstotek brezposelnosti povzpelo na 1,29, kar je še vedno zanemarljiva številka, vendar je pri tem statističnem preračunavanju treba upoštevati tudi dejstvo, da bodo nezaposlenim delavcem, ki so na seznamu skupnosti za zaposlovanje, morali prišteti še tako imenovani presežek delovne sile, ki ga je po nekaterih podatkih približno štirikrat več kot nezaposlenih.

IDRIJA

Z usklajevalnim sestankom med vsemi prizadetimi so končno razrešili usodo idrijskih Klavž, prvovrstnega tehničnega spomenika, pred katerim so Soške elektrarne leta 1986 zgradile jez za potrebe mini hidroelektrarne. Soške elektrarne kot investitor objekta so končno le pristale na predlog goriškega in ljubljanskega zavoda za ohranjanje naravne in kulturne dediščine, po katerem naj bi Klavže uporabili kot vodni jez, na njih zgradi-

li zapornice do višine obokov prelivnih kanalov in nanje postavili ostrešje. Novozgrajeni jez pred tem tehničnim spomenikom naj bi po adaptaciji Klavž odstranili.

KOPER

Delavci Luke Koper so ob koncu leta prvič uspeli krepko premagati magično mejo. S pomolov Luke je lani odpotovalo v svet skorajda dva milijona ton tranzitnega tovora. Skupaj pa je koprška Luka „servisirala“ štiri in pol milijona ton tovora v letu 1988.

KRANJ

Tovarna Sava iz Kranja je začela z zanimivim prodorom prodaje svojih gumenih jezov tudi na tujem. Pred kratkim so namreč predali namenu enega največjih gumenih jezov v Evropi na reki Mürz blizu Mosta na Muri v Avstriji. Gre za 37 metrov dolg in 2,6 metra visok jez. Pri maksimalni višini je v njem 400 ton oziroma kubičnih metrov vode. Za jez so porabili 3500 kilogramov materiala.

KRANJSKA GORA

Kranjskogorski žičničarji so imeli tik pred novim referendumom o odcepitvi od Hotelsko turistične delovne organizacije Gorenjke, TOZD Hoteli Kranjska gora in tako tudi od ABC Pomurke, v katero je Gorenjka vključena. Žičničarji so si odcepitve in tako samostojnosti že dolgo želeli, saj menijo, da se bodo le kot samostojna delovna organizacija lažje in bolje dogovarjali z vsem turističnim gospodarstvom v kraju, zasebniki in drugimi, ki v Kranjski gori žive od turizma. Že na zboru delavcev so se ogreli za projekt reorganizacije poslovno-organizacijskega sistema in 29. decembra je glasovalo vseh 40 zaposlenih. Kot je bilo pričakovati, so bili za odcepitev prav vsi zaposleni v TOZD Žičnice Kranjska gora.

IDRIJA je staro rudarsko mesto ob prehodu alpskega predgorja v kraški svet. Pred petsto leti so tu odkrili živo srebro.

LENDAVA

Gorenje je v Lendavi zgradilo 400 kvadratnih metrov veliko razstavno-prodajno središče vseh izdelkov, ki jih izdelujejo v združenih organizacijah sozda Gorenje. V centru bo izbira blaga enaka kot v prodajnih centrih v Ljubljani, Mariboru, Ptuju, Velenju, Nazarjah in Muti. Center bo imel vsepomurski značaj, pričakujejo pa tudi kupce iz bližnje Hrvaške in sosednje Madžarske, ki pri nas kupujejo predvsem belo tehniko. Prodajni center je veljal milijardo dinarjev, v novi zgradbi pa je še deset stanovanj. Omenimo še to, da 21.000 delavcev iz 18 DO Gorenja beleži letos 1700 milijard celotnega prihodka, od tega 250 milijonov v dolarjih, kar je 9 odstotkov slovenskega konvertibilnega izvoza.

LITIJA

6. januarja dopoldne je vodja radikalne stranke Marco Panella s sodelavci obiskal delovno organizacijo Kovina v Šmartnem pri Litiji, za katero je Andrej Verlič, sekretar republiške konference ZSMS dejal, da je primer

gospodarske organizacije, za kakršne se vse od krškega mladinskega kongresa naprej zavzema mladinska organizacija. Marko Panella se je po ogledu proizvodnje zadržal v prijateljskem razgovoru z vodstvom Kovine in jih povabil, naj se udeležijo kongresa njihove stranke, kjerkoli že bo.

MARIBOR

Svoj predčasni odstop je napovedal že tretji tukajšnji župan. Po predčasni odstopni želji mestnega župana in po odstopu župana občine Maribor — Tabor že po dobrih osmih mesecih županovanja, je tik pred prazniki zaprosil za predčasno slovo od funkcije še predsednik SO Ruše Benjamin Košat. Za razliko od Mirka Munde, ki je povedal bridki vzrok odhoda („zaradi nemoči, ker odločajo o vsem drugi“), je Rušan molčal o globljem vzroku svoje odločitve in sporočil le to, da si želi vrniti se v Tovarno dušika, iz katere je bil prišel na občinski vrh.

NOVA GORICA

Medtem, ko so na Petrolovih

KRANJ, staro središče Gorenjske, je najbolj znano kot Prešernovo mesto: tu je zadnja leta svojega življenja živel France Prešeren, tu je tudi pokopan.

črpalkah v ajdovski, idrijski, tolminski in novogoriški občini leta 1987 prodali skoraj 77,8 milijona litrov super bencina, pa so lani že v enajstih mesecih dosegli rekordnih 87 milijonov litrov. Skoraj polovico vsega bencina prodajo na bencinskih črpalkah v Rožni dolini in v Šempetru. Poleg voznikov z goriškimi registrskimi tablicami je na obmejnih črpalkah opaziti tudi veliko avtomobilov iz videms-

NOVO MESTO je metropola Dolenjske, prijazne pokrajine s prijaznimi ljudmi in kislim cvičkom.

kega območja, prihajajo pa tudi vozniki s pordenonskimi in benečanskimi registrskimi tablicami. Petrolova teritorialna enota Nova Gorica ima v vseh štirih severnoprimeških občinah 32 črpalk, od tega 19 na obmejnem območju. Rekorder po prodaji bencina je črpalka v Rožni dolini v bližini mednarodnega mejnega prehoda, ki je odprta neprekinjeno 24 ur. Potem, ko so lani oktobra prodali milijon litrov super bencina, so novembra prodajo povišali še za 63 tisoč litrov. Novembra 1987 pa so na omenjeni črpalki prodali „le“ 800 tisoč litrov super bencina.

RADENCI

Zveza kulturnih organizacij Gornja Radgona je v nedeljo, 25. decembra, pripravila božični koncert v novi cerkvi v Radencih. Z božičnimi in sakralnimi pesmimi je nastopil Mariborski oktet.

RADOVLJICA

Socialistična zveza in svet krajevne skupnosti Radovljica sta pred novim letom pripravila nekaj prireditev in srečanj ter poskrbela za okrasitev mesta. Tako je bilo pred iztekom starega leta družabno srečanje z najstarejšimi krajanji. Udeležilo se ga je več kot 50 povabljenec, pozdravil pa jih je predsednik sveta krajevne skupnosti Jože Rebec. Vse, ki se srečanja niso mogli udeležiti, pa so obiskali na domu. V krajevni skupnosti pa so razen tega poskrbeli tudi za najmlajše in šolarje.

RIBNICA

Britanski partner, ki se pogaja z Adrio Airwaysom o letalih vrste airbus, je zelo zainteresiran, da bi del opreme za servisiranje in opremljanje tega letala izdelovali v ribniškem Riku. Zato so se tudi že večkrat oglasili v Riku, saj jih je že pri prvem obisku pritegnila kakovost Rikovih izdelkov in visoko strokovno organizirana proizvodnja. V Riku naj bi izde-

lovali posebna stojala za snemanje letalskih motorjev in še del opreme. Riko ima že precej izkušenj z letališko opremo, saj jo izdeluje že več let in jo tudi uspešno izvažajo. Ovira pri sklepanju posla je cena, saj je Riko uveljavljeno podjetje, ki dosega na zahodnem trgu dobre cene, zato niso pripravljeni delati za tak denar, ki omogoča le preživetje.

ŠKOFJA LOKA

Občinska turistična zveza Škofja Loka bo začela podeljevati vsak mesec posebna priznanja in graje za delo v turizmu v občini. Kot pohvalo bodo izročali škofjeloški kruhek, kot grajo pa brezovo metlo. V sodelovanju z radiom Žiri bodo hvalili in grajali urejenost krajev, hiš, gostiln ter vsega, kar prispeva k videzu kraja.

ŠTORE

Štorski železarji so novo poslovno leto pričakali drugače organizirani. Postali so enovita DO s štirimi poslovnimi enotami. Tako so se odločili, čeprav zakonodaja, ki bi jim lahko pomagala, še ni. Sicer pa v železarni menijo, da je tako prav. „Organiziranost je treba preizkusiti v praksi, potem pa napisati akte. Doslej smo delali obratno. Železarna ostane še naprej v sozdu slovenskih železarn, saj vidi skupne koristi zlasti pri razvoju in v interni banki . . .“ pravijo. Namesto 21 direktorjev jih imajo v Železarni Štore po novem letu le osem.

TRBOVLJE

Kljub nekoliko črnogledim napovedim med letom so v poslovni skupnosti Rudis Trbovlje zadovoljni z ocenami lanskoletnega poslovanja. S članicami je namreč Rudis lani ustvaril na domačem trgu skupno 62 milijard dinarjev celotnega prihodka, v tujini pa kar 90 milijonov dolarjev. Celotni prihodek je tako ustvarjen v skupni vrednosti kar z dvema tretjinama na tujih trgih.

med vrsticami

(nadaljevanje z 8. strani)

utapljaajo skupaj s svojim sistemom," je označil stanje v partiji. „Nihče v deželi nima več politične moči.“

„Ne potrebujemo še novih pooblastil za zvezno vlado v Beogradu, marveč kratko malo več trga," je menil slovenski gospodarstvenik Jože Mencinger. „Resnična izbira se glasi: ali želimo neučinkovit socialistični ali pa učinkovit kapitalistični sistem.“

O obnovi samoupravnega socializma ni hotel spregovoriti noben udeleženec srečanja. Najbolj ostra kritika je prihajala iz ust slovenskih udeležencev.

Modroslovec Ivo Urbančič se ni bal odpreti vprašanja o še nadaljnji vključitvi Slovenije v jugoslovansko federacijo. Profesor iz Ljubljane je član ustanovnega odbora Slovenske demokratične zveze, ki bo ustanovljena v začetku januarja. Tudi ustanovitev socialdemokratske stranke je pred vrati. Po Urbančiču sta pravica do narodnosti in samostojnosti ter demokratični zvezni okvir osnovna pogoja za sožitje Slovenije z drugimi jugoslovanskimi narodi. „Če se bo pokazalo, da je demokratična, zvezna politična ureditev v Jugoslaviji nemogoča, potem je boljše, da se ločimo in uberemo svojo pot.“ 62% Slovencev je po najnovejši anketi izjavilo, da bi lahko živeli tudi v neodvisni državi Sloveniji.

Ali je sedaj napočil čas vojske, ki naj reši enotnost Jugoslavije? Mogoče, a že priprave in napovedi so nestrokovne. Nihče ne ve, kako bo šlo naprej. SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 21. dec. 88/9.

DRUŽINA:
„POSLEDNJA KRISTUSOVA
SKUŠNJAVA“

Op. NL: Film *Poslednja Kristusova skušnjava* je posnel ameriški režiser Martin Scorsese po knjigi grškega pisatelja Nikosa Kazantzakisa *Kristusa ponovno križajo*.

Ne glede na etiketiranje, ki bi temu utegnili slediti, je treba sliko Kristusa, kakor nam jo ponujata Kazantzakis in

Scorsese, odkloniti. Kristus zaradi neokusnega filma ne bo ničesar izgubil, gotovo pa je prav, če rečemo bobu bob in povemo, da takšen način obravnave kot kristjani odklanjamo.

Rečeno je bilo, da bo ta film, ki je po svetu dvignil kar precej prahu, prišel v slovenske kinodvorane „konec leta“, prav lahko pa se zgodi, da se bo pojavil na naših platnih že za božič. To bi bila seveda dodatna provokacija, morda celo bolj žaljiva od filma samega. (Op. NL: *To se je dejansko zgodilo.*)

Ob razmeroma hitrem odkupu Poslednje Kristusove skušnjave bi bilo umestno našim distributerjem zastaviti nekaj vprašanj. Če bodo odgovorili, bomo prijetno presenečeni.

Zakaj niso za naše kinematografe odkupili Zeffirellijeve mojstrovine Jezus iz Nazareta? O umetniških kvalitetah filma ni dvoma, ali torej samo zato, ker gre za lepo pripoved o začetniku krščanstva? Zakaj smo slovitega Ben Hura gledali zmaličenega, komaj slabi dve tretjini filma? S kakšno pravico so odrezali vse, kar je spominjalo na Kristusa? Zakaj smo morali čakati skoraj tri desetletja, da smo lahko film videli v neokrnjeni obliki? Zakaj smo morali več desetletij čakati na biblični spektakel Deset zapovedi? Ali res samo zato, da je izgubilo prepričljivost še tisto malo bibličnega sporočila, ki so ga ustvarjalci vložili vanj?

Ali je to programska politika, ki naj ne bi bila obremenjena z ideologijo? Močno dvomimo.

DRUŽINA, Ljubljana, božič 88/12.

MLADINA:
OSTALI BOMO ZADNJA
BALKANSKA DRŽAVA

Povsem mogoče je, da bo po letu 1992 Evropa postala za Jugoslovane nedostopna trdnjava. Povsem mogoče je, da bo jugoslovanska vladajoča elita v imenu revolucije in samoupravljanja izgnala jugoslovanske narode iz Evrope, čeprav vanjo sodijo. Da bomo ostali zadnja balkanska država na svetu.

Predsedstvo RK ZSMS je ugotovilo, da okoli 70 % mladih družin v Ljubljani še nima rešenega stanovanjskega

**Kršitev človekovih
pravic je edini možni
način obstoja samo-
upravnega sociali-
stičnega sistema.**

**MLADINA, Ljubljana,
9. dec. 88/1.**

vprašanja in hkrati ne vidi prav nobene možnosti, da bi ga rešilo v naslednjih dvajsetih letih — zato tudi ne nameravajo imeti otrok. Krediti so namreč postali predragi, ker so Jugoslovani dvajset let živeli na puf, ki ga mora zdaj plačevati mlada generacija. Na seji so ugotovili, da je milo rečeno nepošteno, če mora nekaj tisoč ljudi plačevati grehe prejšnjih generacij.

Dvajset milijard dolarjev zunanjega dolga in štirideset milijard, ki jih je v zadnjih osmih letih morala Jugoslavija plačati zgolj za obresti; četrta najvišja inflacija na svetu in povojni evropski inflacijski rekord; vse večje oddaljevanje jugoslovanskih narodov od Evrope, čeprav spadajo vanjo vsaj toliko kot Portugalci in Grki; mednarodni spori, ki nakazujejo, da nacionalno vprašanje v Jugoslaviji še zdaleč ni rešeno . . . Vprašanje, ki se zastavlja kar samo od sebe, je, ali je naša kriza rezultat popolne nekompetentnosti vladajoče elite.

Zaradi napak, storjenih v zadnjih dvajsetih letih, bo živelo v bedi vsaj še pet generacij Jugoslovancev.

MLADINA, Ljubljana, 23. dec. 88/7.

**Anatolij Levitin
Klasnov: „Mladi se
ne borijo proti komu-
nizmu; niti ne govori-
jo proti njemu niti ga
ne preklinjajo. Zgo-
dilo se je nekaj dosti
hujšega: smejejo se
mu.“**

**MLADINA, Ljubljana,
9. dec. 88/8.**

franc saleški finžgar

prerokovana

26. julija 1914 je izbruhnila prva svetovna vojna. Na vojno je moral tudi gospodar s Kozjega vrha nad Soro na Gorenjskem Blaž Jančar, doma pa pustil ženo s šestimi majhnimi otroki. Za pomoč na kmetiji je prosil neoženjenega posestnika Maticevega Franceta, ki v vojsko ni bil klican.

France je Jančarjevi Francki, ki je bila včasih njegovo dekle, na kmetiji pridno pomagal. Včasih se mu je prikradla misel, kaj bi bilo, ko bi ne bilo Blaža iz vojne več nazaj.

France je sprejel v službo hčerko cerkvenega ključarja Goloba, ki jo je ta napodil od hiše, ker je zanosila s svojim fantom Matijem, malo preden je moral ta na vojno.

V vas so prišli spiski ranjenih in padlih vojakov. Med njimi so bili zapisani tudi organist, Matija in Jančar. Pripisano je bilo, da utegnejo biti v spiskih tudi napake.

Župan in župnik sta šla pregovarjat Goloba, naj vzame hčer Francko spet domov, posebno sedaj, ko je Matija padel.

Župnik je to opazil in naglo poprijel: „Zares sva prišla zato, oče! Nikar se ne krčite več in vzemite Francko domov! Posebno še sedaj!“

„Posebno še sedaj ne!“ je potrkal Golob s sklepi po klopi. „Zakaj sedaj je sramota vidna in pri naši hiši ne bo!“

„Večja je tvoja sramota kot njena, ki si tak, da veš!“

„Zares je grdo od vas,“ je začelo grebsti župnika.

„Prej bi bil pazil,“ je poprijel hitro župan, „pa se ti je zdelo imenitno,

jeli, ko je voglaril za njo tak postaven in bogat ženin?“

„Res je tako!“ je pritrdil župnik. „Pa bi jo bili vi lovili! Saj ste vi dušni pastir, ne jaz!“

„Pustimo to!“ je rekel mirno župnik, dasi ga je na vso moč grizla Golobova trma.

„Le pustimo!“ je rekel Golob in gledal srepo predse. „Jaz sem bil danes že pri dveh pridigah, še tretje ne potrebujem!“

„Nikar tako! Pomislite, da ste cerkveni ključar . . .“

„Se koj odpovem, na tem mestu! Župan, ti si za pričo . . .“

Golob je planil v hišo in prinesel ključ od cerkvene skrinjice ter ga pomolil župniku.

Ta se ni več premagal. Vzel je ključ in rekel: „Je že prav! So še drugi možje v fari!“

„Naj le bodo! Ampak počakaj, župan, ko bodo volitve! Potem boš videl, in vi tudi, kdo je Golob!“

„Zbogom!“ je rekel župnik in se okrenil.

Župan ga je pa pičil: „Če me boš ti izvolil, se še tisto uro odpovem!“

Nekaj časa sta šla molče drug ob drugem, nato je začel župan.

„Kako je visok! Saj sem naprej vedel, da ne bo nič. In kakšna surovina! Mar mi je.“

Župnik pa ni črnil besedice.

Prav tisto uro, ko sta se mudila župan in župnik pri Golobu, je šel proti domu Matic, samotni popotnik na strmi stezi skozi bukovje. Tudi on je bil odšel na Petrinov oklic do županove gostilne, kjer je od drugih — samega ga je bilo sram iti gledat sezname izgub — zvedel o Jančarjevi smrti.

„Oh, oh,“ je zmajeval z glavo z drugimi vred in miloval Francko. In ko je vinski gost začel razlagati: „Kaj Jančarica! Ta se omoži! Organistovka, ta je reva! Kdo bo jemal prazno žensko s tropom otrok? In hiše nič, zemlje nič, samo usta so jih!“, tedaj je Matica pogrelo. Kot na trnju je sedel, dokler se ni ukraedel od mize, plačal v veži in brž odšel. In ves čas je naglo hodil, dokler ni prišel iz ravnine v gozd, kakor bi bežal pred ljudmi in pred veselo mislijo, ki se mu je ob tej žalostni uri smejala v srcu.

Ko ga je skrtil gozd, je snel klobuk, se obrisal z veliko ruto po potnem obrazu in začel hoditi zlagoma.

Živo je videl Franco, kako se ji bodo skalile oči, kako bo glasno zajokala, ko zve žalostno novico. Otroci se bodo zgrnili krog nje in jokali in kdo jo bo tolažil?

„Jaz grem tja, sam grem in ji povem in porečem: Ne jokaj! Božja volja je bila! Kaj hočemo? Je vsaj prestal!“

In šel je polagoma nekaj časa in

iskal še drugih besedi Franci v tolažbo. A sam ni vedel, kdaj je zašel čisto drugam s svojimi mislimi in pozabil solz in Jančarja pa mislil na svatovščino in gospodaril na Jančarjevi zemlji, pestoval Janezka in se vozil s Franco v koleslju.

Tako se je zgodilo, da je prišel Matic ob tej žalostni uri domov z veselim obrazom, ko so ljudje postajali v gručah, zmajevali z glavami in s skrito grozo sodili prihodnost.

Matic je šel tolažit Francko, ker je prišla vest, da ji je mož v vojni padel.

A sam ni vedel, kdaj je začel misliti na svatovščino in gospodaril na Jančarjevi zemlji, pestoval Janezka in se vozil s Francko s kolesljem.

Matic se niti zavedal ni, da mu žari z lic veselje, dokler ni odprl vrat v hišo, naglo in krepko, kakor vselej, ko je bil dobre volje. Pri tej priči je namreč zagledal Golobovo Francko, ki je ihtela pri peči, in slišal Lojzo, ko je brala iz Kempčana: „Če nas Bog zapusti, se potapljam in ginemo, če nas on obiše, se dvignemo in živimo.“ In kot bi bil stopil pred zrcalo, je zagledal svoj veseli obraz in se ga ustrašil in sram ga je bilo.

Lojza je prenehala brati, Matic je rahlo zapiral vrata, da je bilo tem bolj presunljivo Franckino ihtenje. Ni mogel izreči besede v pozdrav. Nem je odložil suknjič in klobuk, nato je sedel k Francki in jo prijel za roko: „Bog mu daj večno luč, nič ne jokaj! Kar je, je! Pomisli, da je organistovka drugačna reva in“ — Jančarica, je hotel reči, pa ni rekel — „in koliko drugih, ko mi niti ne vemo!“

„Francka ga je hvaležno pogle-

dala, pa takoj spet z robcem zakrila oči in si brisala solze.

France je spustil njeno roko in gledal na Lojzo.

„Veš, Francka,“ je začela Lojza, ki je razumela bratov pogled, „preveč si ne ženi tega k srcu! Saj ne vemo, zakaj nas Bog tepe! In posebno ti ne smeš toliko žalovati, ko ti lahko škoduje! Tega nikar ne pozabi!“

Matic je pogledal Francko, ki je zadnje dni postala veliko bolj očitna, in potrjeval: „Zares, bolezen si nakopješ, če se ne premagaš!“

„Oh, Kriste, kam se bom dela?“ je spregovorila Francka in koj še glasneje zaihtela.

„Jaz pregovorim očeta, če ga bom morala prositi na kolenih, saj sem ti že rekla!“ je povedala Lojza.

Matic je pa drugače zastavil: „Prav, če ga pregovoriš. Ampak vse to ni nič in to naj te prav nič ne skrbi! Saj sem ti že nekajkrat rekel, da imamo, Bogu hvala, še toliko, da bomo enega otročička preživeli. Oj,“ se je spet spomnil Matic, „veš kaj, za botra bom in Lojza bo botrica, jeli, Lojza?“

„Zakaj ne?“

„No, poglej, nič slabše ne boš opravljena kot doma! Še boljše!“

Francka je spet odmaknila ruto izpred oči: „Zakaj sta mi tako dobra, ko ne zaslužim tega?“

„Čenča,“ je rekel naglo Matic in

Risbe na straneh 15 do 17 je narisal slikar Lojze Perko.

ji položil roko na ramo. „Pojdiva vardevat!“

Vstal je in si pripasal velik predpasnik. Francka je šla za njim in Maticu se je vse to čudno dobro zdelo.

Dasi Jančarica ni poslušala Petrinovih oklicev, ker se ji je vedno mudilo domov, je vendar takoj zvedela o tej reči. Tudi k županu ni šla pregledovat izgub, kot so šli drugi; prvi, ki so se vrnili domov, so naglo poskrbeli, da je zvedela o moževi smrti.

Vsa hiša se je napolnila z grozo.

Jančarici so se šibile noge. Kar koli je prijela, ji je padalo iz rok, dokler se ni zbegana sesedla na klop, naslonila glavo na mizo in začela neutolažljivo jokati.

Janezek je zlezl na klop, objel mamo in jokal, drugi otroci so posedli okrog peči in glasno ihteli. Roman je šel ven, sedel pred hišo na tnalo in z leskovo palico brskal po pesku ter se ob joku, ki je donel iz hiše, začel usekovati, dokler se niso celo njemu ulile solze po licih. Dekla pa je naglas jokala pred hlevom in pripovedovala živini, da so gospodarja ustrelili.

Nekaj sosed se je bližalo hiši. Za

voglom so se ustavile, ko so slišale žalost.

„Kar pojdimol!“ je začela prva.

„Tolažbe je potrebna!“ so pritrldile druge in šle počasi in resno v hišo, kot bi prišle kropit mrliča.

„Ne obupaj, Franca!“ so začele.

„Božja volja je bila.“

„Namenjena mu je bila taka smrt.“

„Svetnika imaš. Vsi so svetniki, ki na vojni padejo, so pridigali škof.“

„Z vojne lete vse duše v nebesa, so od nekdanj trdili.“

„O Marija, kaj bomo začeli?“ je vzdihnila Jančarica.

„I, kaj! Streho imate, kruha vam bo dal Bog — boste že.“

„Navsezadnje pa morda ni vse nič res,“ je začela dvomljivo. „Jaz bom o našem tedaj verjela, če ga domov ne bo. Prej nič. Ljudje lažejo.“

„Če je pa tiskano,“ je rekla Jančarica.

„Če je. Ljudje zaženejo kakšno reč in vse ni nič.“

Jančarica je topo gledala sosedo in, dasi ni verovala v njene besede, ji je bila vendar hvaležna.

„Župnik je šel tudi gledat, je pravi naša dekla.“

„Ta bo še najbolje vedel,“ je koj potrdila druga ženska in sedla na klop. Sedle so tudi druge, ker bi ne bilo lepo, da bi odšle prehitro. In začele so pogovor, ki se ga Jančarica ni čisto nič udeležila. S povešeno glavo je zrla v predpasnik, kjer so ji počivale kakor za molitev sklenjene roke, in vse misli so se oklepale izrečenega dvoma: Morda pa ni res? In hipoma se je odločila, da pojde takoj do župnika.

Ženske pa so se pogovarjale:

„Od sile je, kar počno trgovci z moko! Kot zafran je draga.“

„Vsi so oderuhi! Zapro naj jih!“

„Takale je vojna! Bogatina še bolj obogati, reveža pa sleče do nagega.“

„In pobijejo jih. Le poglejte Krepela! Huncvet, kakor ga ni pod cesarjem, in se je izmuznil pa tren vozi, drugi pa pred krogel!“

„In še župani so kakor obnoreli. Orlančkovi so vzeli konja in voz, Skobelj pa ima tri konje in dva vola in so še vsi v hlevu.“

„Seveda, ko je za obe kobili rekel, da sta breji.“

„Sama laž gospodarji.“

„Brdanki so podporo vzeli, Rožmarinka jo je pa dobila. Če to ni v nebo vpijoče.“

„Francelj, pojdi ven in z Romanom nakosita za teličke!“ je spregovorila Jančarica, ki je težko čakala, da bi sosede odšle.

„Opravilo za rajnkim naročiš, seveda?“ jo je vprašala najbližja sosedica.

„Kar véli nam, vsi pridemo na pogrebščino, kot bi bil umrl doma!“

„Pogrebščine ni treba napravljati!“ je omenila druga.

Vsa zasopla je stopila Jančarica pred župnika.

„Ali je res?“

„Pisano je.“

Župnik je potegnil notes iz žepa.

„Vse se ujema: ime, regiment, kompanija, letnica, okraj, občina — vse.“

„Moj Bog, kaj bomo začeli?“

„Bo že sama ukrenila!“ je rekla prva in se začela poslavljati.

Kakor hitro so odšle, se je Jančarica napravila k fari. Naročila je dekli in teti, kako naj opravijo doma, in krenila na pot.

Težka se ji je zdela noga spočetka. Celó vedela ni, zakaj

pravzaprav mora k fari. Čutila je, kako jo neka sila vleče in žene bogve kam. Pri bogcu, kjer je tako lep razgled na ravan, si je želela prek ravnine in naprej, vedno naprej, saj sama ni vedela, na katero stran, naprej, kjer je tista nesrečna Galicija.

Trenutek je postala, toliko, da se je pokrižala pred bogcem, nato se je spustila navzdol, vedno hitreje, dokler ni začela teči, in je tekla do dna.

Vsa zasopla je stopila pred župnika, prav ko se je vrnil od Goloba, čemerin in slabe volje.

„Ali je res?“ je hropeč vprašala župnika.

„Bog ve. Pisano je.“

„Kaj je pisano?“

Župnik je potegnil notes iz žepa.

„Pri kateri kompaniji je bil?“

„Pri drugi.“

„In rojen?“

„Res ne vem natanko.“

Župnik je segel po matično knjigo in poiskal letnico.

„Vse se ujema: ime, regiment, kompanija, letnica, okraj, občina — vse.“

„Moj Bog, kaj bomo začeli?“ je zajokala Jančarica.

„Nikar obupavati, Franca! Otroci kar mimogrede dorastejo, dotlej boste pa že kako! Bog bo pomagal!“

Župnik ni vedel, kaj bi še govoril. Spravljal in popravljal je knjigo, jo spet odprl in pomočil pero v rdečo tinto ter napravil Blažu velik križ, zraven pa zapisal: Padel v vojski v bitki pri Goligori. In ko je spet spravljal knjigo, mu je zvenela Golagora v spominu, dokler ni zamrmral: „O ti Golgota naših ljudi!“

Nato je Jančarica slovkujejo od joka naročila mrtvaško opravilo za pokojnim možem in dostavila: „Zvoni naj mu dva dni, mora dva dni — kot bi ležal doma.“

„Bláž tudi zaslužil!“ je omenil župnik bolj sam sebi kot Jančarici, ki se je dvignila s stola in se poslovlila.

Iz župnišča je šla takoj v štacuno in nakupila žalnih rut. Svojo pisano je snela in pokrila črno. Mimogrede se je pogledala v majhno zrcalo in videla, da se je hipoma postarala.

Stisnila je zavitek pod pazduho in se napotila proti domu.

Prvi rumeni listi so ležali na stezi. Zjutraj je šla od maše po isti stezi in stopala po istih listih in jih ni videla. Sedaj se ji je zdelo, da je sama tak list, rumen, suh, zmrdan. Kakor starica je lezla navkreber in težko težo je občutila na sebi.

Vse misli so bivale pri Blažu: živo ga je videla, kako ji je segel v roke pri bogcu, kako je zamišljen ležal v vojašnici in kako mu je segla zadnjič v roke v Šentvidu, tedaj ko se je odpeljala z Maticem. Misel na Matica jo je pretresla in čudno jo je zazebljo. Izbila si jo je takoj iz glave in spet je bila pri Blažu, v neznanj Galiciji. Vznak je ležal — sam — v vojaški obleki — na prsih krvaveča rana, nikogar pri njem, da bi mu zatisnil osteklenele oči, ki so še gledale in iskale nje in otrok in domovine. In usta so bila na pol odprta in so poskušala poklicati njo. In na licu tisti njegov mirni smeh, ki ga je bilo komaj zaznati, s katerim jo je pokaral, kadar koli jo je prijel nagajiva trmica: „Nikar, Franca!“ In nato je postal žalosten in njej je bilo hudo, da je šla za njim in ga prosila: „Blaž, saj ne bom več! Nikar ne boji hudi!“ Ta nasmešek ji ni več izginil izpred oči, dokler ni slišala iz mrtvih ust: „Vidiš, Franca, kako sem revež, in ti misliš na druge!“

Tedaj pa se je stresla po vsem životu, zagledala je živoželjne oči Maticeve, čutila je, kako mu je zadnjič stisnila roko, ko jo je tako rekoč snubil, in zgrozila se je sama nad sabo, da je pritisnila roko na vzburjeno srce.

„Jaz sem ga umorila!“ se ji je izvilo iz prsi.

V tih večerni gozd je šel ta vzdih in iz gozdne sence se je režal Jerin obraz in koščeni prst je kazal nanjo: „Prešušnica! Sedaj imaš kazen božjo!“

„O Marija, o Bog, odpusti!“ je ječala Jančarica in kakor omotična sklecavala na poti. „O Bog, ti veš, da mu nisem bila nezvesta — nikoli!“

Toda iz gozda se je še vedno režal isti hudobni obraz in se hihtal: „Nezvesta, kajpada! Vse misli k Maticu, oči k Maticu, srce k Mati-

cu in v koleselj z njim, ko je bilo tako prijetno, in roke smo si stiskali v temni kuhinji, seveda, in potlej smo nedolžni kot golobčki . . . “

Jančarica je prišla vsa prihuljena do bogca in ga pogledala in hotela

Jančarica je bila z mislimi pri Blažu. Vznak je ležal — sam — na prsih krvaveča rana.

„Vidiš, Franca, kako sem revež, in ti misliš na druge!“

Tedaj se je stresla po vsem životu in se zgrozila sama nad sabo.

„Jaz sem ga umorila!“

na kolena pod križ, pa si ni upala, ni mogla . . .

Vtem je Matic opravil doma pri živini in se napotil h Korenčku po tobak. Tamkaj je pomodroval z možmi in slednjič zavil proti Jančarju, da gre potolažit Franco.

Družina je sedela tiha in poparjena pred hišo in čakala mame. Matic je prisedel, vzel v naročje Janezka, poskušal začeti pogovor in utihnil, ko se ni nikomur ljubilo govoriti.

In tako jih je našla Jančarica, ko se je vrnila.

„Mama!“ je zavpil Janezek in zdrsnil iz naročja stricu ter stekel k mami. Za njim so se stisnili okrog nje še drugi. Teta je zapazila na glavi črno ruto in na glas zajokala.

Matic je stal sam in srce ga je bolelo, ko je videl Franco tako potrto. Stopil je za družino proti pragu, da ji reče usmiljeno besedo.

Toda Jančarica mu je zaprla vrata in potegnila čeznje zapah. Niti pogledala ga ni.

Matic je povsili glavo in tiho odšel.

V hiši je klečala družina in molila za pokojnika. In ko so dolgo molili in odšli spat, se je Jančarica vrnila pred podobo, popravila lučko in se zgrudila na kolena.

XII

V ponedeljek je začelo Jančarju zvoniti. Ljudje so bili na polju v krompirju in pri setvi ozimine. Nihče ni vprašal, komu zvonil. Še govoriti se jim ni ljubilo kot sicer. Globoko se je sklanjal vsak k svojo-mu delu in poslušal.

„Če je kdaj tako žalostno zvonilo!“ je na ozarah spregovoril stari Groznik snahi Minci, ki mu je vodila.

„Meni je, kot bi na srce bili zvonovi!“ je rekla mlada žena.

Groznik jo je pogledal in opazil njene solzne oči. Pritisnil je plug, da je dvignil kolca, ko je obračal, in spet zastavil lemež v brazdo.

„Še konja sta vsa žalostna!“ je na drugem koncu spregovorila Minca.

„Kaj bi ne bila, ko ga ni!“

„Oddahnite se, oče!“

Stari je sedel na gredelj in vzdihnil: „Da sem to učakal!“

Minca je obstala pri konjih in ju božala: „Žalostna sta, kajne, ko ga ni, ata? O, saj pride! Kmalu bo konec in mu bosta spet rezgetala!“

„Kdaj ti je pisal?“ je spregovoril Groznik in vrtel klobuk v roki, ko si je shladil veliko plešo, po kateri so znojne kaplje pisale krivuljaste steze.

„Z Ogrskega, ko se je peljal gor, saj veste!“

„Potlej nič več, kajne?“

„Nič več.“

„Le zapomni si, da našemu tudi zvonil, dasi nismo naročili!“

„Nikar, oče! Mene tako strašno srce boli, da komaj gibljem!“

„No, vidiš! Padel je! Vsa moja vera je taka.“

Mlada Groznica se je naslonila na konja in začela ihteti.

Stari je buljil oči v tla in besedice ni več spravil iz sebe.

Zvonovi pa so zvonili ta dan — in drugi in tretji — za vsakim posebej.

Za ponedeljek potem je bilo oznanjeno mrtvaško opravilo za Jančarjem.

Franca je dolgo premišljevala, kako bi ukrenila: „Če naredim pogrebščino, poreko: ‚Vidiš jo, vojska je, podpora vleče pa zapravljaj!‘ Če je ne naredim, bo pa spet: ‚Skopulja, čaj, ko umrješ, naj te spravlja kdor koli na faro, mi te ne bomo!‘“

Ko se je še domislila, da so ji ženske preteklo nedeljo pri obisku same namignile o tem, je poslala deklo k sosedom velevat na pogrebščino, k sorodnikom je šla sama. Toda to je sklenila, da v gostilni ne bo, ampak na domu. „Bo vendar ceneje,“ je razsodila, „in bolj sami zase bomo.“

Ko je bilo vse to sklenjeno, se je pričela skrb in delo. Preštela je pogrebce in število ni bilo majhno.

V soboto je zaklala koštrunčka. Ko so sosedje videli, kako je visel tolsti jarček odrt na klinih pred vežo, kjer so se zbrali okrog klavcev otročaji, domači in sosednji, so si pomežikovali: „Da bi te, to bo pojedina!“

In ko je v nedeljo zvečer begunec Roman pripeljal z volmi sodček vina, so se ženske, sedeče na prahih, suvale s komolci: „Jutri pogrebščina, pojutrišnjem svatovščina. E, Franca je tica!“

Franca je pa ta večer pregledovala v shrambi, kar je bila pripravila za pogrebce: mesovje, velike pogače, vino. Preštela je še enkrat žlice in vilice in preračunala, da mora biti vsega v zadovoljstvo pogrebcev.

In ko je to dognala, je sedla na stol in začutila, kako je trudna. A obenem se je tudi predramila iz skrbi, ki so ji utopile žalost, in še

Risbe na straneh 18 in 19 je narisal nemški slikar Werner Berg, ki si je izbral za svojo novo domovino koroško Podjuno.

to pot se je živo domislila, zakaj je pravzaprav vse to. In v tem hipu se ji je zazdela pogača, ki si je je odrezala košček in jo pokušala, tako grenka, da je komaj zaužila grizljaj in jo je koj odložila na polico.

„O ti moj revež!“ je vzdihnila in vse oči so se ji zalile s solzami.

Nato je šla njena misel nazaj k njemu in ga poiskala prvi dan, ko

„O ti moj revež!“ je vzdihnila in oči so se ji zalile s solzami.

In boleo jo je, ko je bila tako slabega uma, da ni vedela, kaj ima, ko ima njega — noter do te grozne ure.

In zdaj je razumela tisti njegov proseči pogled, ki se mu je smejala, da je Blaža tako neznansko bolelo.

jo je prišel snubit, in ga spremila skozi vsa leta, odkar je bila z njim. In peklo jo je, da je šla tako hladno z njim pred oltar, in boleo jo je, ko je bila tako slabega uma, da ni vedela, kaj ima, ko ima njega — noter do te grozne ure.

In zdaj je razumela tisti njegov proseči pogled, ki se mu je smejala in mu ga celo zamerila. Takrat namreč jo je tako pogledal, ko je prihajal tisti veliki lepi finančar Ce-

glar često k njim nadzirat žganjekuho. In vselej se je mudil dolgo v hiši in Franca mu je stregla in se živo smejala njegovim dovtipom, da je donelo skoz okno, kar je Blaža tako neznansko bolelo. Tiho je krotil bolečino in besedice ji ni rekel; le kadar je odšel finančar, so jo prosile njegove oči — a ona se jim je smejala. Res, takole je gledal v Galiciji pred smrtjo.

In preden je izdihnil, se je nasmešnil in s šmehom naročil: „Vem, Franca, da sem bil premalo postaven in premalo fantovski zate. Toda ljubil sem te — sedaj pa si prosta!“

„Nikoli, Blaž!“
Franca je polglasno kriknila in planila s stola, roke je razmaknila, kakor bi hotela k njemu, krvavečemu še iz mrtvega srca, da mu priseže zvestobo v vsaki misli in da ga mrtvega poprosi: „Odpusti!“

Toda Blaža ni bilo, iz somraka so gledale pogače in kosi mesa. Franci se je vse to tako zastudilo, da je bežala iz shrambe in nehotе zaloputnila vrata.

Teta, ki je pomivala pred pečjo, se je preplašena ozrla.

„Vrata so mi ušla!“ se je izgovarjala Jančarica.

„Saj se tudi tako ženeš za pogrebščino, kakor se ni treba! Navsezadnje prideš ljudem v zobe, češ komaj je čakala, da je izdihnil.“

„In če bi nič ne pripravila, kaj bi potem rekli?“ je zavrnila Jančarica teto nekam pikro.

Teta se je obrnila v pomijnik in godla skozi škrbaste čeljusti nerazumljive besede.

Franca je odšla v hišo in začela zlagati iz predalnika obleko za otroke na mizo, za vsakega posebej.

Otroci so sedeli okrog peči in jo tiho opazovali.

Mati je pa govorila vmes: „To je za Ferjana, to za Micko, to za Blažka in, Janezek, ti pojdeš tudi! Ampak pazite na obleko! In molite v cerkvi! Če atova duša še kaj trpi, morebiti zavoljo vas. Kolikokrat ste bili nepokorni in ste ga ujezili in sedaj se morda duša vica.“

Potem je porazdelila mrtvaške svečke in jih položila na oblekice, vsakemu svojo. Pretipala je žepe in

vtaknila vsakemu vanj rutico in molek.

Nato je sedla za vogel mize in si podprla glavo ter čakala tete za molitev.

Po molitvi je stopila Micka k mami, jo potegnila za krilo, da se je sklonila in ji nastavila uho.

Mati je zardela in družini takoj na glas razodela: „Micka pravi, da pojde jutri k obhajilu za ata.“

Vsi so se ozrli na Micko in za hip je zavladal molk v hiši.

Teta je povzela prva besedo in rekla: „Bog govori po otroku in atova duša ga je naprosila. Ne samo Micka, pojdimo vsi!“

Ferjan in Blaž sta se takoj pridružila: „Jaz tudi, jaz tudi!“

Celo Roman begunec se je oglašil: „Ja takže!“ in takoj popravil slovensko: „Jaz tud', jaz tud'!“

„Slišiš, Franca, Bog govori, sem rekla, kakor je Kristus napovedal: ‚Zahvaljen, Oče, ki si to razodel malim in skril velikim.‘“

Teta je bila ganjena do solz. Poiskala je v žepu trdno zadržnjen mošnjiček, izbrala iz njega štiri desetice in jih razdelila otrokom: „Da boste darovali jutri za ata.“

Franca ni mogla spregovoriti nobene besede. Tiščalo jo je v prsih, hrepenela je, da bi bila sama, in težko čakala, da je spravila otroke spat.

Tudi sama je legla. Toda z odprtimi očmi je zrla v steno. Migotanje plamenčka pred podobo je razpenjalo poskakujoče sence po hiši. In vse sence so ji govorile sama očitanja, dokler se ni raztopila duša v kesu in so pritekale na blazino solze in ji zaklopile oči . . .

Drugo jutro so šli Jančarjevi tako zgodaj na faro, da so morali vzeti s seboj luč. Nihče ni govoril, razen Janezka, ki je spočetka brbral prazne besede in slednjič, ko mu ni nihče odgovarjal, utihnil še sam.

Franca je bila čudovito mirna. Kakor bi bila šla skozi vice to noč, kamor jo je poklical nedolžni glas

Franca je bila čudovito mirna. Kakor bi bila šla skozi vice to noč, se ji je zdelo.

Njen obračun z Bogom se ji je zdel tako jasen in tako natančen, kakor ga še ni doživela. Hrepeneče je čakala samo Gospodove besede: „Pojdi, vse je odpuščeno!“

otrokov, se ji je zdelo. Podvizala se je, da bi čimprej slišala: „Pojdi, vse je odpuščeno!“ Njen obračun z Bogom se ji je zdel tako jasen in tako natančen, kakor ga še ni doživela.

Samo enkrat je pomislila v skrbi, če naprošena kuharica pride pravi čas, da bo vse v redu, ko se vrnejo. A še to misel je kot prazno nečimrnost odgnala in hrepeneče čakala, samo čakala, kot človek, ki je pregledal do zadnje pičice težke obračune in ve, da je ni zmote, ter čaka samo Gospodove besede: „Prav, dobri in zvesti!“

Preden se je pričelo opravilo, so prihajali povabljeni sosedje in sorodniki. Ženske, vse črno oblečene, so šle takoj v cerkev, moški so se ustavili pred vrati in se ozirali na uro v zvoniku. Čudili so se mnogim, ki niso bili povabljeni in so prišli.

Ko je udarila ura, so bile klopi zasedene za čuda na gosto.

Sredi med klopmi pa je stala tumba, žalostno so gorele sveče na črnih svečnikih, z votlimi očmi je gledala smrt po cerkvi.

Zvonček je zapel, a orgle niso zabučale v žalnih glasih — kako

neki, ko je počival tudi organist v tuji zemlji!

Ta molk je pretresel ljudstvo. Prižgali so žalne lučke, ovili okrog rok molke in vsakdo je, gnan od skrivne sile, pokleknil, sklonil glavo in pričel moliti.

Vtem zazvončča za obhajilo.

Iz prve klopi, tik ob tumbi, se je dvignila Jančarica, za njo otroci s teto, begunec — in vsi so pokleknili pred oltar.

Ljudje so dvignili glave.

Za Jančarjevimi je pokleknila še Lojza in nekaj žensk na desno in na levo.

Po cerkvi se je oglasilo med množico: „Glejte, Jagnje božje . . .“

Roke so trkale na prsi.

Plameni sveč so ostrmeli in poslušali.

In strmeli so ljudje in se čudili: „Kako ga je ljubil!“ In ni ga bilo, ki bi bil sodil drugače.

Zvonovi so odzvonili, skozi cerkvena vrata je zadišalo po kadilu, ki je v gostih oblakih, presevanih od sončnih žarkov, valovilo po mirnem cerkvenem zraku.

Ljudje so zamišljeno, počasi prihajali iz cerkve.

Povabljeni so se zbrali v gručice, drugi so hiteli domov.

Zadnja je prišla Jančarica za otroki.

Matic jo je prvi zagledal in zdela se mu je tako sveta in čista, da si je ni upal nagovoriti.

„Torej, prosim, kar pridite za mano! Jaz moram hitro domov, da uredim! Andrej,“ se je obrnila do brata, posestnika na njenem rodnem domu, „ti poskrbi in jih pripelji!“

bo še

iz življenja naših far po Evropi

anglija

Med najpomembnejšimi dogodki iz našega župnijskega življenja je prav gotovo bila božična sveta maša, ki jo je snemala ekipa BBC-Manchester v Rochdalu. Pevski zbor naših rojakov iz Rochdala in okolice pod vodstvom prof. Iliča je zares lepo prepeval skozi vso mašo izbrane božične pesmi. Za pestrost bogoslužja božje besede so nam poskrbeli: gospa Marjanka

(Štolcar) Petrovič iz Bradforda ter oba mašnika. Udeležba je bila velika. Še posebej smo bili veseli prisotnosti odgovornega za slovenske oddaje iz BBC London, gospoda Veseljka Simonoviča, ki je žrtvoval vso nedeljo, da je strokovno spremljal prenos naše božične maše v živo. Rojaki so se mu kasneje v dvorani gostoljubnih sester palotink lepo zahvalili za njegov prihod med nas in ga lepo počastili s toplim aplavzom, ki je veljal zanj in za vso ekipo BBC iz Manchestra.

Slovesnost te božične maše, kakor tudi maše na sveti večer v Bedfordu sta gotovo lepo povzdignila s somaševanjem oba duhovnika: naš župnik Stane in gost našega doma v Londonu pater Franci Pivec, ki je za naše praznovanje Gospodovega rojstva prišel iz Dublina na Irskem, kjer študira na tamkajšnjem inštitutu duhovno vzgojeslovje. Pater Franci bo nadomeščal g. Cikaneka, ki odhaja po Novem letu na nekajtedenski zaslužen oddih.

Gospa Gabrijela, kot organizator vsakoletnega misijonskega dneva v Bedfordu, je poslala sledeči seznam darovalcev prostovoljnih prispevkov ob misijonskem dnevu s prošnjo, da navedene objavimo in se jim vsaj na ta način nekoliko oddolžimo.

Prostovoljne prispevke za slovenske misijonarje v letu 1988 so darovali:

Marija Grčar 30,00 funtov, Anton Žle 15,00, Nada Sekolec 15,00, Peter Selak 2,00, A. Trstenjak 10,00, A. Kranjc 10,00, M. Klemenčič 10,00, Janez Prevc 20,00, Justina Svete 5,00, A. Slana 20,00, M. Kerspert 5,00, J. Kenk 5,00, J. Šabec 20,00, M. Pogačnik 5,00, ga. Savič-Rešek

Odhod misijonarja patra Stanka Rozmana po obisku v Londonu.

10.00, ga. Zajc 20.00, N. N. 10.00, N. N. 10.00, Franc Lapanja 20.00, Anton Mihelič 11.00, N. N. 19.00 funtov.
Bog povrni vsem!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Božične praznike smo lepo obhajali. Udeležba pri bogoslužju je bila kar dobra. Že na četrto adventno nedeljo je bilo veliko več ljudi pri maši, kakor navadno. Med nami je bilo tudi nekaj sezoncev, ki le redko pridejo, ker se vozijo skoraj vedno domov. V našem centru je ga. Duhaničeva imela polne roke dela, da je mogla vsem postreči. Druge žene so ji pomagale pri pomivanju.

Tudi božični maši (sveti večer in božič) sta bili obe dobro obiskani. Naš sicer mali zbor je prepeval naše lepe božične pesmi. Na Štefanovo smo imele mašo popoldne in potem v centru že tradicionalno božičnico. Žene so sklenile, da bodo letos drugače postregle kakor druga leta. Napravile so dunajske zrezke in krompir s kisom in oljem, za otroke pa pommes frites. S seboj so prinesle od doma tudi potice. Na voljo so bile mandarine, zemeljski lešniki (kikiriki), sladkarije in nazadnje tudi kava. Seveda smo začeli najprej

Razigrana Lia Grebenar iz Chaddertona — Oldhams se veseli prihoda Jezuščka, a obenem tudi svojega bratca (ali sestrice), ki ga bo dobila prav te dni.

z duhovnim programom. Prvo berilo je prebral g. Häuschen, vmes je deklamiral kratko pesmico mali Dominik Ribič, svetonočni evangelij je prebral misijonal. Zapelili smo tudi nekaj božičnih pesmi. Seveda smo po pogostitvi zapeli tudi naše narodne pesmi ob spremljavi na harmoniko. Igrala sta g. Zlatko in g. Sadl. Splošno mnenje je bilo, da tako lepo še nismo praznovali. Menda je to uspeh, ker imamo farni odbor in so sedaj ljudje z večjo gorečnostjo zraven. Vsem ženam, ki so res veliko žrtvovale, se naša skupnost iskreno zahvaljuje.

Na novega leta navadno nismo imeli maše. Letos je bil ta dan na nedeljo in zato je po sklepu farnega odbora maša bila tudi na novega leta dan. Ljudi je bilo kakor na navadne nedelje.

Zdaj, ko so delavci iz hiše odšli, se bomo mi spravili na popravljanje lepotnih napak v centru. Z lesom bo treba obiti še nekaj sten in v kuhinji napraviti lesen strop, da ne bo apno padalo v lonce na štedilniku.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Na četrto adventno nedeljo nas je bilo pri maši več kakor navadno. Tudi to pot je bilo največ vernikov iz Freilassinga. Po maši smo se odpeljali v semenišče, kjer smo avtomobile zapeljali na dvorišče. Nato pa smo se zbrali v dvorani v pritličju, ki nam jo da na voljo semeniško vodstvo. Okrog 30 nas je bilo.

Najprej smo imeli malo duhovnega programa s petjem in branjem iz sv. pisma. Nato pa smo se razveselili bogato obložene mize. Vsaka od žena je nekaj prinesla s seboj. Čeprav je misijonal že v novembru opozoril, naj bodo skromne, je tudi tokrat kar precej ostalo. Misijonal se vsem za sodelovanje in udeležbo zahvaljuje.

TENNECK — 8. januar je bila deževna nedelja, brez snega. Šele za izhodom drugega tunela je bilo vse belo, čeprav je tudi tam močno deževalo. Zaradi nevarnosti plazov je bila cesta po dolini reke Salice zaprta in se je misijonal moral peljati do izhoda Werfen, da je lahko prišel v Tenneck. To se mu je v vseh 22 letih drugič zgodilo.

Pri maši smo prepevali božične pesmi, saj smo slavili tako kakor doma,

praznik Razglašenja Gospodovega. O tem je bil tudi mašni nagovor. Trije Modri so tudi nam v 20. stoletju vzgled mož močne vere, ki je pripravljena tudi na žrtve. Po maši smo se zbrali v topli zakristiji na kratek pogovor.

PREDARLSKA

V letu 1988 so se od nas poslovili in odšli v večnost naslednji Slovenci:

Po sedemletnem trpljenju in boju proti raku je umrla 25. junija 1988 Jelica Florjanič. Dopolnila je samo 44 let. V Avstrijo je prišla pred 22 leti. Poročila se je z Martinom Florjaničem, doma iz Polenšaka pri Ptujju. Imela sta tri otroke, Dragico, ki je poročena v Jugoslaviji, Tatjano in Martina. Načrte za prihodnost ji je uničila zahrbtna bolezen. Zadnja tri leta se je njeno zdravstveno stanje zelo poslabšalo. V sebi je čutila, da je bolezen zmagala in uničila njeno izčrpano telo. Čim bolj se je njeno stanje poslabšalo, tem bolj si je želela domov v rojstni kraj. Težka je bila njena ločitev, vedno je bila v skrbeh, kaj bo z mladoletnimi otroki. Oklepala se je življenja s trdno voljo. Njene korenine, njeno srce je ostalo na slovenskih tleh. Še zadnje moči je zbrala za odhod z rešilnim avtom v domovino. Želja, da vidi hčerko, starše, žitna polja in za hišo zrele češnje, se je izpolnila. Žal ji je ostalo samo pet dni življenja. Vsrkala je vase te lepote domovine.

28. junija smo jo pospremili k zadnjemu počitku v Vidmu ob Ščavnici, kjer je našla svoj mir v ljubljeni slovenski zemlji.

16. novembra smo pospremili k zadnjemu počitku Marijo Oprčkal. Umrla je v 65. letu starosti. Rodila se je v Novi cerkvi pri Strmcu leta 1923. Nekaj let je bila zaposlena v tovarni Emajlirane posode v Celju. Pozneje jo je pot vodila na Dunaj. Nato je prišla na Predarlsko, kjer je vsa leta do upokojitve delala v tovarni nogavic v Bregenzu. Po upokojitvi se je njeno zdravje vidno poslabšalo.

Zelo prizadeli so jo težki udarci v sorodstvu. Smrt ji je v zadnjih letih požela vse sorodnike, kolikor jih je še imela. Mučila jo je osamljenost in domotožje. V njej so se nakopičili tudi osebni problemi. Vse je nosila v njenem strtem

srcu. Po hudi in težki bolezni je ostala več mesecev v bolnici.

Preselila se je v dom onemoglih v Bregenz, kjer je bila do kraja obupana. Pri zadnjem obisku je slutila, da se bliža njena zadnja ura. Vedno je iskala pravi dom in ga končno tudi našla na pokopališču v Kenelbachu.

Njeni hčerki in družini izrekamo iskreno sožalje.

Pred kratkim smo zvedeli iz domovine, da se je od nas poslovil gospod Jablanovec. Umrl je doma v Ptujju. Prej, ko je še živel tu med nami, je rad pisal tudi članke v Našo luč. Naj mu bo lahka slovenska gruda.

G. prelatu Glattharju v spomin. — V jutranjih urah novega leta se je poslovil s tega sveta g. prelat Gustav Josef Glatthaar, generalni vikar v pokoju škofije Feldkirch. Bil je velik prijatelj in dobrotnik Slovencev. Pred drugo svetovno vojno je bil v Sloveniji, kjer se je srečal s svojimi sošolci iz Innsbrucka. Lepe spomine je imel na pokojnega nadškofa Pogačnika in župnika dr. Doklerja, ki sta z njim študirala v Innsbrucku. Poznal je še nekatere druge duhovnike, ki so bili v tistem času na študiju.

Ko se je začelo dušnopastirsko delo med Slovenci v Vorarlbergu, je imel prelat Glatthaar največ zasluga. Za veliko stvari se moramo prav njemu zahvaliti. Tudi osebno kot človek in duhovnik je z velikim razumevanjem spremljal naše delo prav do zadnjega. V tesni povezavi pa je bil z g. škofom Leničem,

Pokojni prelat Josef Glatthaar

ki je bil odgovoren za dušnopastirstvo zdomcev in izseljencev. Večkrat se je tudi srečal z njim, ko nas je obiskoval. Stalno pa sta bila v pismenih stikih.

Tako smo izgubili Slovenci velikega prijatelja in dobrotnika. Naj mu bo Bog bogat plačnik za njegovo dobrohotnost, razumevanje in skrb.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

„Slomšek“ je lepo prepeval pri božičnih slovesnostih, ki so bile povsod lepo obiskane.

Pri božičnici, na katero so nas v organizaciji Našega doma povabile vse tri naše skupnosti, so po božji službi, pri kateri je Slomšek pod vodstvom g. Poldija Cverleta spet prepeval božične pesmi, s kulturnim programom nastopili Cicibani in Biba šola.

Po programu so se rojaki zadržali kako uro v družinskem in božičnem razpoloženju.

Zahvaljujemo se vsem sodelavcem in za leto 1989 voščimo bogato dejavnost. Razume se, da je cilj naše povezanosti OBLIKOVATI SVOJO MISEL in s tem BOGATITI, OSMISLITI svojo DEJAVNOST.

O našem koncertu v Eisdenu-Dorpu bomo podrobneje poročali v prihodnji naši luči.

Prošnja: Družina, ki je lani na Slovenskem dnevu in Eisdenu duhovniku izročila svoj „DOBITEK“, naj se, prosimo, nemudoma javi.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Evropsko srečanje mladih v Parizu.
— Od 30. decembra 1988 do 4. januarja 1989 je potekalo v Parizu Evropsko srečanje mladih pod vodstvom

redovnikov iz Taizéja. Vseh je prišlo okrog 33.000, med njimi 8500 iz Vzhodne Evrope. Iz Slovenije jih je bilo 2960, pripeljalo jih je 57 avtobusov. Nekaj udeležencev tega srečanja je spalo po družinah, največ pa po pariških župnijah in po župnijah bližnje pa tudi daljne okolice. Slovenci so se vsak dan zbirali k skupni molitvi in premišljevanju ob enih popoldne in ob osmih zvečer v cerkvah St. Sulpice in St. Germain des Prés, zadnji dan, 3. januarja, pa so se vsi zbrali v cerkvi St. Francois Xavier. Na novega leta dan jih je prišlo 150 v Chatillon. Ob somaševanju 10 duhovnikov smo začeli novo leto. Dr. Janez Gril, ki je vodil slovensko skupino, je predstavil mlade iz Slovenije, ki so prišli na srečanje v Pariz, prelat Čretnik pa je ob novoletnem dnevu, ki je bil letos posvečen po želji papeža narodnim manjšinam, poudaril pomembnost tega problema za naš narod in odgovornost slovenskih kristjanov za pravično rešitev tega za slovenski narod življenjskega vprašanja. Takole je eden udeležencev napisal svoje vtise s tega evropskega srečanja v Parizu in slovenskega srečanja v Chatillonu:

Utrinki s pariškega novoletnega srečanja mladih.

Nikoli doslej še ni bilo tolikšnega zanimanja in takšne udeležbe pri novoletnih srečanjih kot ravno letos. Svoj cilj: Pariz je doseglo s 57 avtobusi nič manj kot 2960 mladih iz Slovenije. Takšna

Nataša Brun-Okroglič iz Montrouge s svojimi starši in botri pri krstu.

srečanja, ki jih ob Novem letu organizira Taizejska skupnost, so zdaj postala že tradicionalna, saj se zbiramo vsako leto v različnih metropolah Evrope. Človek, zlasti mlad, kot socialno bitje doživlja svoje okolje, stvari in ljudi. Čeprav smo Slovenci majhen narod, se zato še bolj čutimo kot del Evrope in se ji tudi vedno bolj odpiramo, ko spoznavamo njeno stvarnost.

O bivanju v Parizu bi lahko obširno pisali in zajeli mnogo vidikov. Vendar naj se omejimo le na nekatere. Čudovit občutek nas je preletel že ob dejstvu, da nas je na dolgo pot krenila taka množica, toliko predstavnikov verne mladine iz Slovenije. Skupna molitev, skupno prepevanje enako mislečih ti vliiva novega poguma in daje novih moči za jutrišnje življenje.

V Parizu so nas lepo sprejeli organizatorji, pariške župnije in nekatere tudi pariški Slovenci. Tem se želim na tem mestu še posebej zahvaliti. Najlepše je bilo na novega leta dan, ko se nas je zbralo kar lepo število duhovnikov in mladih ob Slovenskem domu pri skupni maši. Mogli smo občutiti utrip slovenstva v Parizu. Sveta daritev, božja beseda in slovenske pesmi so nam omogočile, da smo, čeprav tako daleč do doma, obhajali prvi dan tega leta kot na domačih tleh. Hvaležno smo se

odzvali tudi vabilu k skupni večerji v dvorani Slovenskega doma, kamor sta nas povabila slovenska župnija in Društvo Slovencev v Parizu. Ob kramljanju, jedači in slovenski pesmi smo se medsebojno še bolj spoznali.

Sicer je bilo bivanje v Parizu, ki za nekatere ni bilo prvič, gotovo obogatitev. Že samo velemesto z bogato kulturno preteklostjo in dediščino te nagovori in odpira obzorja. Skupne molitve, prepevanje in posredovanje svoje vernosti je za mlade iz Slovenije gotovo priložnost, ki je ne gré podcenjevati. Če ima Cerkev na Slovenskem danes to možnost, da mladim vliva duha zaupanja in sprave, jo je potrebno pri tem podpreti. Lep delež so te dni k temu prispevali tudi pariški Slovenci s Slovensko misijo na čelu in zato jim za topel in prisrčen sprejem izrekamo iskren Bog plačaj in vse dobro.

Eden od 2960-ih mladih iz Slovenije

Na praznik Sv. Treh kraljev, v nedeljo, 8. januarja, smo imeli v svoji sredi *zlatomašnika g. Ladislava Lenčka*, dolgoletnega voditelja Slovenske Kulturne Akcije v Argentini in neumornega misijonskega delavca, ki nas je ob svoji zlati maši v pridigi spomnil na naše kulturno in versko poslanstvo.

Nataša, hčerka Yesa in Ane Brun-Okroglič iz Montrouge, je novo leto začela še s posebnim veseljem, ker je na Silvestrovo dopoldne *po krstu postala božji otrok*.

Pustno srečanje bo v soboto, 4. februarja. Ob sedmih zvečer bo maša, nato pa srečanje v dvorani. Vsi prijazno vabljeni.

Skupina mladih umetnikov iz Slovenije je imela v decembru v prostorih Fondation des arts graphiques et plastiques v Parizu razstavo, ki je zaradi svoje originalnosti vzbudila veliko zanimanje. Največji pariški dnevnik „Le Figaro“ je 13. 12. o razstavi napisal članek: „Comment peut-on être Slovène? — Na kak način je človek lahko Slovenec?“

Literarni večer — Društvo Slovencev pripravlja literarni večer, ki bo posvečen Prešernu in Cankarju, v nedeljo, 29. februarja, po maši v dvorani Slovenskega doma.

MELUN (Seine-et-Marne)

K skupni maši se bomo zbrali v Damarie v nedeljo, 12. februarja, ob devetih zjutraj v poljski cerkvi.

LYON

V nedeljo, 28. februarja, bomo ob štirih popoldne imeli skupno mašo na Fourvière, kamor ste vsi prijazno vabljeni.

MARSEILLE

Po zimskem mirovanju bomo spet začeli z našimi srečanji pri slovenski maši v Eouresu. Zberemo se kot običajno na prvo postno nedeljo, 12. februarja, v Eouresu. S slovensko mašo ob 5. uri popoldan bomo začeli postni čas in našo pripravo na Gospodovo vstajenje.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Miklavževanje ni samo presenečenje in veselje za naše najmlajše, ampak za vso našo farno skupnost. Cerkevni pevski zbor je pod vodstvom Andreja Rebolja čudovito predstavil našo narodno in novejšo pesem. Fanika Kolar je dovršeno zaigrala na harmoniko. Skavtska skupina Riomont iz Lievina pa je navdušila in pritegnila vse udeležence miklavževanja. Nazadnje je še Miklavž bogato obdaril z besedo in darovi zlasti naše najmlajše. Društvu sv. Barbare in vsem, ki so pripomogli k tako uspešni prireditvi, naša prisrčna zahvala!

Zakrament sv. krsta je prerodil Romana Rennyja in Celino Valetič.

Zakrament sv. zakona sta si dala: Friderik Fouquet in Marija Terezija Vincent. Obilo sreče in blagoslova na njih življenjski poti!

Iz Boulogne-sur-Mer je 8. decembra prišla *žalostna novica*, da nas je zapustila ga. Marija Jurak, roj. Kirn, v svojem 78. letu starosti.

Z veseljem se je udeleževala in sodelovala pri prosvetnem življenju naših rojakov v Bruay-en-Artoisu kot dobra pevka in igralka. Zapušča hčerki z družinama. Pogreb je bil 12. decembra v cerkvi sv. Jožefa na pokopališču v Hailicourt. Naj ji bo Gospod za vso njeno dobroto velik plačnik! Njenim naše krščansko sožalje!

AUMETZ

Miklavževanje. Bilo je 11. dec. 1988. Vsi smo bili obdarovani zokusnim kosilom, z glasbo, s petjem, z loterijskimi dobitki, z dobrimi sosedi, prijatelji in znanci, še posebej pa otroci in upokojenci ter gospe Drobne, Selšek in Radonja, ki so to leto izpolnile 90 in 80 let. Le-teh se je Miklavž še posebej spomnil in jim osebno izročil darila. Bilo je zelo prijetno popoldne. Še posebej moramo pohvaliti gospo in gospoda Pecovec, ki sta nas zabavala s slovenskimi vižami in pa petje mešanega zbora pod vodstvom Andreja Pišlarja.

SAINTE-MARIE-AUX-CHÊNES

Že pol leta boleha oziroma se zdravi gospa Ivana Gornik. Operirana je bila že julija meseca v bolnišnici Bon Secours v Metz in bila tam do konca meseca oktobra. Bila je stalno na postelji, tako da jo potem noge niso več držale, ko je hotela hoditi. Poslali so jo na nadaljnje zdravljenje v drugo bolnišnico pri Plapeville, kjer naj bi prišla še bolj k moči in da bi po rednih vajah zopet mogla hoditi in ozdravljena iti na svoj dom. K sreči se je to res zgodilo za božične praznike. In tako je zdaj zopet doma. Želimo ji še nadaljnjega zboljšanja zdravja tekom leta, ki smo ga začeli.

nemčija

STUTTGART-okolica

Ob zaključku lanskega leta se je nabralo še nekaj novic, ki bi jih radi zabeležili.

Adventni večer v Oedheimu. — Lanski adventni čas smo preživeli v intenzivnejših pripravah na božič. Tako so se rojaki iz okraja Heilbronn zbrali k adventnemu večeru v Oedheimu. Blizu 100 rojakov je med večerno mašo pelo adventne in božične pesmi. To je bilo v soboto, 10. decembra. Pri službi božji so se tudi posebej v molitvi spomnili dveh rojakov, ki sta tik prej odšla v večnost. Po maši je zakristijski zvonček naznanil prihod Miklavža. Nebeški gost je najprej pohvalil

Srečanje z rojaki je vedno prijetno. Tako je bilo tudi lani v Unterkochnu na Württemberškem na robu gozda. Prijazna beseda ob posvežujoči kapljici seže v dušo kot pomladansko sonce.

navzoče, ker tudi v verskem pogledu držijo skupaj, nato pa je pokazal na polno košaro darilnih vrečk za otroke. Ko jim jih je izročal, so se tem zaiskrile oči od veselja in hvaležnosti. Adventno razpoloženje se je potem nadaljevalo v lokalu Kochertalstube. Rezerviran prostor je osvetljeval sij prižganih svečk na mizah in vonj smrekovih vejic je napravil ozračje posebno prijetno. Praznični krožniki, polni božičnega peciva, darilo pridnih gospodinj, so vabili navzoče naj se poslužijo. Uvod v večer je bila seveda božična pesem Sveta noč ob spremljavi navdušenega godbenika Ferdinanda Anclina.

Priprava na božič v Stuttgartu. — Poseben spored za praznovanje ad-

ventnih sobot ali nedelj v družini, je lani prvokrat zaživel med nami. Ob petju in recitaciji adventnih pesmi, ob branju odlomka iz sv. pisma ter molitvi desetke rožnega venca so se naše družine lahko lepo pripravljale na rojstvo našega Odrašenika. Družine, ki so bile na 4. adventno nedeljo pri maši, so lahko vzele s seboj kadilo in oglje, da so na sveti večer pokadile in pokropile svoje stanovanje na način, ki so ga bile navajene od doma. V Stuttgartu je veljalo kot posebna priprava na praznike predavanje dr. Janeza Zdešarja o pomenu družinske molitve v soboto, 17. decembra. Namenjeno je bilo ožjemu krogu staršev, posebno še tistim, katerih otroci obiskujejo Sobotno šolo. — K pripravi na božič je spadala tudi ponudba kaset božičnih pesmi, po katerih so rojaki pridno segali.

Štefanovanje v Esslingenu. — Na drugi božični dan je bila slovenska maša v Esslingenu izredno dobro obis-

Franci in Andrej Arh iz Stuttgarta sta na vinski trgatvi v Esslingenu pokazala kaj znata. Aplavza ni hotelo biti konec.

kana. Bil je to praznik sv. Štefana s tradicionalnim štefanovanjem. Po maši se je dvorana napolnila kot na ta dan še ne. Prostor je dihal božično toploto. Glavna točka srečanja je bila seveda tombola za božični drevesček, ki je prebogata z božičnimi darovi opozarjal nase velike in male. Po pesmi Sveta noč in Glej zvezdice božje je mladi Danijel R. izklical prvo številko tombole. Potem je dvorana utihnila. Nihče ni hotel preslišati kake številke. To pot se je sreča nasmehnila Kolerjevi družini. Njihove sreče pa so bili deležni tudi vsi otroci v dvorani. Lepa gesta.

Čestitke k poroki. — Laznikova Aleksandra iz Löpsingena, po poklicu operacijska sestra, se je lani odločila za skupno življenje z nemškim rojakom, dipl. inž. Albanom Fausnerjem. Po božji blagoslov sta šla v cerkev v Nördlingenu. Čestitamo!

Trikratno sožalje. — Decembra lani je božja dekla še krepko zamahnila s svojo koso med naše rojake. Zahtevala je kar tri žrtve. V Knittingenu žalujeta za svojo dva meseca staro hčerkico Natašo Kotnik Bogoslav in Brigita. Zvečer je bila punčka še popolnoma zdrava, proti jutru pa ji je iz nerazumljivih vzrokov zastal dih in se ni več prebudila. — V Oedheimu so položili v grob 67-letnega rojaka Karla Grošlja iz Pšate pri Kranju. Bil je težak invalid (odvzeli so mu obe nogi) in smrt mu je bila samo v odrešenje. — V Degmaru smo se poslovili od Alojza Klinarja, rojenega leta 1931 pri Sv. Križu nad

Valerija Slaček, rojena v Mariboru, si je za življenjskega druga izbrala italijanskega rojaka Ignacija Bonomo. Oba živita v Stuttgartu. Po cerkveni blagoslov sta šla v Šmarje pri Jelšah. Na poročnem slavu je bilo tudi blizu 70 Italijanov iz Stuttgarta ter sorodnikov iz Italije.

Jesenicami. Ko se je vračal od tovarne, kamor je zapeljal svojo ženo Ano na delo, se je z avtomobilom smrtno ponesrečil. Verjetno ga je zadela srčna kap. Po izjavi priče, je pred nesrečo vozil počasi, kar je delal tudi sicer. Pokojni Alojz je začel z delom v rudniku v Essenu. Od tam se je preselil na Württemberško. V Degmarnu si je zgradil lepo hišo. Za njim žaluje žena Ana ter odrasli otroci Angelika, Silvija in Vinko. Da je bil priljubljen pri slovenskih in nemških rojakih, je dokazal pogreb, katerega se je udeležilo nad 300 ljudi.

Vsem sorodnikom omenjenih pokojnih naše iskreno sožalje, umrlim mir v božjih rokah.

OBERHAUSEN

Poročati bi morali pravzaprav za daljši čas nazaj, saj našega glasu v zadnjih dveh številkah ni bilo. Kar nekaj vprašanj sem dobil med farani, zakaj ni nič zapisanega o nas. Malo za šalo malo zares pravim vedno: napišite, pa bo. Saj ni potrebno, da bi bil glavni dopisovalec vedno le župnik. Kaj niste župnijska skupnost?

Morda je prav tu problem. Skupnost ve zase in se trudi narediti vse, da se skupnost utrdi, da se vezi množijo, da je vse znano interesno okolje obveščeno o življenju v njej. Živa skupnost ima nekaj lastnega življenjskega soka, nekaj svoje lastne moči, je zavzeta in delavna. Če je skupnost, pa ni zavzeta, potem se kvečjemu kdo spomni in vpraša, zakaj pa tega in tega ni več. Večina sploh ne opazi, da je nečesa zmanjkalo.

Torej sem se razveselil tistih nekaj spodbudljajev, ki so se izrazili v vprašanju, zakaj pa o nas nič več ne piše. To pomeni, da še kdo z zanimanjem prebere poročila. Vendar nisem tak dvomljivec, da bi menil, ljudje komaj še kaj preberejo. Vem, da se skupnost ne meri samo po tem, kaj kdo mimogrede vpraša župnika. Torej poročila iz našega kroga bodo še objavljena v Naši luči. Ne bomo prepustili prostora samo drugim.

Pa bo kdo rekel, da to zgornje ni nikakršno poročilo o krščanskem in slovenskem življenju med nami. Govoriti bi moral o tem, da nas je bilo zelo veliko pri polnočnicah v Moersu, Ober-

hausnu in Hildnu, da smo še prej obhajali Miklavžev god v Moersu, Krefeldu, Güterslohju, Essnu. Da pa bo poročilo do kraja malo drugačno kot so poročila običajno, moram omeniti, da smo slišali tudi očitke, češ zakaj pa ni muzike ob miklavževanju. Dolgočasno je, če ni nič glasbe. Seveda smo bili tedaj sredi adventa in na župniji ne mislimo komercializirati versko kulturnega praznovanja, niti se nočemo pridružiti javnemu vzdušju, ki iz adventa kot časa duhovne priprave na božič naredi „zgolj vesela adventna praznovanja“. Ne bomo delali tega iz zelo preprostega razloga, ker hočemo ostati kristjani tudi v javnem življenju in delovanju, torej nekoliko alternativni. Krščansko prepričanje je vedno nekoliko drugovrstno in nekoliko v opreki s tem, kar vsi počnejo. Če adventa ali postnega časa danes tudi mnogi kristjani ne zmorejo več obhajati kot časa duhovne zbranosti — torej tudi v praznovanju nekoliko manj hrupa in rompompoma, zakaj bi se ravnali le po njih. Dovolj jih je, ki nam še vedno rečejo zahvalo, da so imeli priliko biti skupaj in so se lahko nemoteno pogovarjali med seboj. Srečati človeka v pogovoru je tudi bogastvo.

Muzike bo dovolj izven teh za kristjane pomembnih časov. Na primer sedaj o pustu. In s tem sem že tam, o čemer bo poročilo v naslednji številki. Navsidenje torej, pri maši, na pustovanju in naslednjič nekje na teh straneh.

ZAHODNI BERLIN

Miklavž — božič — novo leto so prazniki, ki se v adventnem in božičnem času zlijejo v eno. Verjame, da ni župnije ali misije, ki ne bi z verniki ob teh praznikih doživljala sebi na svojstven način.

Miklavž, ki je s spremstvom obiskal naše otroke in mladino, jih ni samo obdaroval — razdelil je 87 paketov — temveč jih je vzpodbujal, da bi imeli radi živali; da bi okolje ohranjevali čisto; da ne bi gojili nasilja . . . Zares, Miklavž jih je nagovoril sodobno, kakor da z njimi „živi vsakdanje življenje.“ Parkelj je hotel otrokom odvzeti darila, toda Miklavževa dobrota je premagala parkljevo hudobijo. Tako so se na koncu veselili otroci in ne parkelj.

Božični večer smo začeli doživljati

Čerkev v Črmošnjicah na Kočevskem se je pomladila. K prenovi so pridno prispevali tudi nekdanji nemški farani iz Zahodne Evrope in Amerike. Nabitno akcijo je organiziral njihov rojak Heinrich Spreizer, ki živi v Sindelfingenu na Württemberškem. Čestitamo!

že v petek, 23. 12., ko so Sonja, Trezika, dva Francija, Marjan in Mirko postavljali „Betlehem“. Tako smo že ta večer zaključili, kako lepo je, če nas je pri takem delu več — skupina; če čutimo ob takem delu, da smo skupnost.

Sam sv. večer smo začeli ob 21. uri pri „Betlehemu“ v kapeli s pesmijo: Poslušajte vsi ljudje . . . Nato smo se preselili v dvorano, kjer smo ob kavi, čaju, potici in poslušanju božičnih pesmi čakali na polnočnico. Ivanka, Marija, Milka, Ema in Vera so nam v dvorani vse tako lepo pripravile, da smo se zares počutili kot ena sama družina.

Polnočnico smo obhajali množično, slovesno in zbrano. Na samo polnočnico so nas z diapozitivi, glasbo in besedilom pripravili Emil, Franc in Martin. Besedilo, glasba in diapozitivi so se v petindvajsetminutni oddaji zlili v celoto: Stvarjenje — greh — človek nadaljuje Kristusovo delo.

Še dolgo po polnočnici je bila naša dvorana ena velika soba, kjer so se srečali prijatelji k pogovoru, pesmi . . .

Na silvestrovanju v Zah. Berlinu je igral ansambel Franca Vovka.

Novo leto smo pričakovali v veliki dvorani Kolpingove hiše. Štefan in Mirko sta s sodelavci pripravila celotno zabavo. Vsakdo je lahko ta večer našel trenutek zase: neki so občudovali lepo pripravljeno dvorano, drugi so uživali ob glasbi Franca Vovka, tretjim se je prilegla večerja, četrti so našli svoj mir v „baru“ . . .

Ob polnoči smo si stisnili desnice, podelili smo si novoletne poljube: za srečno, blagoslovljeno, uspešno . . . novo leto 1989. Da je zares bilo lepò, so potrdili mnogi, ki so šele ob 7. uri zjutraj zapuščali dvorano.

MÜNCHEN

Koledar se je spet premaknil od 15. decembra do 15. januarja. Življenje naše fare je bilo v tem časovnem razmaku videti takole:

- *Redno življenje* je zaznamovalo nedeljske maše, dvakrat sobotni pouk za otroke, srečanje ministrantov in mladincev, pevsko vajo in izpolnjevanje ter prevajanje raznih obrazcev, obiske bolnikov, posredovanja na uradnih mestih itd.

Poleg tega je treba posebej omeniti troje:

- *Božič* nas je na sveti dan zbral k maši 170, kar je za naše razmere veliko, saj gre za božič večina naših faranov domov — kaj pa je teh pet ali šest

ur vožnje? Vse božične maše so bile slovensko lepe; naše božične pesmi so tako prisrčne. Mašam v kapeli našega župnišča je dajala lepotni poudarek zelena zavesa za oltarjem in zelenje in cvetje na obeh straneh oltarja, prvo pred tabernakljem, drugo pred jaslicami. Kot je zadnja leta že navada, smo v adventu ljudem ponujali oglje, kadilo in blagoslovljeno vodo za blagoslovitev stanovanja na tri svete večere, pa seveda domače božične voščilnice in kasete s slovenskimi božičnimi pesmimi.

- *Mladinci* so se udeležili mednarodnega mladinskega srečanja v Münchnu, ki ga je pripravila italijanska fara ob svoji 25-letnici. Prvo popoldne so se v manjših skupinah skupaj z mladinci drugih narodnosti — italijanske, slovaške, španske, poljske in nemške — pogovarjali o nekaterih najbolj vročih vprašanih Cerkve, drugo dopoldne pa je zanje maševal münchenski pomožni škof Siebler in v pridigi odgovarjal na šest od stavljenih vprašanj. Mladinci so bili s srečanjem zelo zadovoljni in bodo veseli, če bo še kdaj kaj podobnega.

- *Pustovanje* se je zaradi letošnjega kratkega pustnega časa vršilo že 15. januarja. Udeležba: 250 odraslih in 70 otrok. Vzdušje: zelo razigrano in prijetno. Muzika: kvintet Lojzeta Landekarja je vliko in odlično igral, slišati pa je bilo želje, naj bi bila glasba malo manj močna in pesmi manj mednarodne. Srečolov: 3000 srečk, 500 dobitkov, glavni trije mikrovalovna pečica (580 mark, odšla v Ormož), omarica

z orodjem (200 mark, v Grad Prekmurje), ekonomski lonec (130 mark — na Štajersko). Kranjske klobase, ki jih je izdelal naš mesar g. Ludovik, so bile odlične. Vesele tekme: moški so se šli mumije, ženske so bile neme in so morale s kretnjami dopovedati, kaj želijo, otroci so napihovali balončke in tekmovali v tem, kdo ima najbolj izvirno pustno obleko. G. Lojze je vodil „kačo“ otrok in na koncu z njimi zelo posrečeno zaplesal in zapel pesem Mi se imamo radi. Ali je pustovanje vrglo dobiček ali prineslo izgubo, bomo zvedeli šele, ko bo prišel račun od Geme, t. j. nemškega združenja glasbenikov, ki pobere ob vsaki prireditvi krepke denarje. Pri zadnji vinski trgatvi je bilo dobička dobrih 50 mark, in to ob prometu skoraj 5000 mark!

Pa še nevesela novica:

- En dan pred svetim večerom je v neki münchenski bolnišnici umrl g. *Matevž Motoh*, ki je bil v naši slovenski fari mnogim dobro poznan.

Rodil se je pred 67 leti. Doma je bil v Lembergu pri Šmarju. V družini je bilo sedem otrok, sedaj živita še dva brata in dve sestri. V petdesetih letih je odšel od doma na delo v Avstrijo, bil je izučen ključavničar. V Leobnu na avstrijskem Štajerskem se je poročil s Slovenko. Zakoncema se je rodila hčerka. Čez nekaj let je odšel v Nemčijo in potem vsa leta delal v Münchnu. Zadnje čase se mu je pa vedno pogosteje začela oglašati za-

Pokojni g. Matevž Motoh

hrbnta bolezen, ki ga je končno tudi zmagala.

Kdor je Matevža poznal, ga je moral imeti rad. Bil je preprost, dokaj izviren, zgovoren — svojemu narečju je ostal tako zvest, da ga je bilo včasih kar težko razumeti, ko je kaj dopovedoval — pa zelo dober človek. Menda res ni bil sposoben storiti komu kaj žalega. Po drugi strani ga je pa zelo bolelo, če je videl, da mu hoče kdo drugi škoditi. V slovenski družbi se je dobro počutil, vedno je povedal kaj zanimivega in radi smo ga poslušali. Bil je globoko veren. Posebno ljubezen je kazal do raznih križev in kipov svetnikov, ki jih je menda tudi sam nekaj izdelal. To zanimanje je bilo njegov resnični konjiček.

Sedaj je Matevž za vedno zaspal. Bog ga je rešil trpljenja, ki je postajalo zadnje čase že nevzdržno. Njegovo truplo so prepeljali domov in ga pokopali na domačem pokopališču. Bog mu daje večno srečo!

nizozemska

Pri polnočnici v Heerlerheide je Zvon pred polno cerkvijo ubrano prepeval božične pesmi.

Vsem našim skupinam in posameznikom voščimo bogato delovanje v letu 1989 in se obenem iskreno zahvaljujemo vsem sodelavcem na kateremkoli področju.

Slovo od dobre matere: Takoj po Novem letu smo se v Brunssumu poslovili od ge. Jožefe Gliha, ki je kot 25-letno dekle prišla na Nizozemsko in poročila vdovca s štirimi otroki g. Egidija Vršaja. Njej sta se v tem zakonu rodili dve hčerki in je za vso številno družino skrbela z vso ljubeznijo. Zadnja leta in posebno po smrti svojega moža g. Egidija je vedno bolj slabela. Trpljenje so ji lajšali družina in klinika.

Pri božji službi ob njenem slovesu je Zvon prav lepo prepeval. Čeprav je pogreb bil na navadni delavnik, se je zbralo čez 30 pevcev. Iskrena zahvala za lep znak solidarnosti.

Rajno go. Jožefo priporočamo v molitev in lep spomin, družini pa izražamo krščansko sožalje.

švica

Božičevanje. — Nenaden obisk je lahko ugodno presenečenje, lahko pa tudi kaj drugega. Zato je ponavadi obisk toliko lepši, kolikor bolj smo nanj pripravljeni. Isto velja za božje srečanje z nami ali naše z Bogom, kar posebno doživljamo v božičnih praznikih. Kako in koliko kdo doživi božično skrivnost v svoji notranjosti, v duši, ve vsak zase, po sadovih pa vsaj nekoliko čutijo tudi drugi.

Na zunaj smo božične praznike obhajali v praznično radostnem razpoloženju. Številna udeležba pri mašah, zanosno prepevanje božičnih pesmi, božično srečanje po maši v Zürichu, Solothurnu in Oltnu, pa še v Bernu na Štefanovo — vse to je pričalo, da človek-kristjan ne živi samo za kruh in od njega, ampak hoče biti povezan z Bogom, ga slaviti in se mu zahvaljevati, se hraniti s kruhom njegove božje besede ter ob tem rasti in zoreti; skratka, da vsaj skuša biti in živeti kot božji otrok in Kristusov brat. Hkrati se v tem skriva tudi želja, da bi kot odrasel kristjan izročal svojim otrokom izkustvo božje dobrote in ljubezni do ljudi, kakor ga je sam sprejemal od svojih

staršev. Vse to pa ni ne majhna ne lahka naloga, ki zahteva veliko dobre volje, preudarnosti, požrtvovalnosti in še česa. Resda stopnja prizadevnosti ni povsod enaka, vendar je važno, da talenti niso zakopani. — V pripravo na božič smo vključili tudi nabirko za gradnjo nove cerkve Sv. Duha v Celju, za kar se je tamkajšnji župnik prisrčno zahvalil.

V sami sveti noči pa se je v domovini zgodilo še nekaj: Kot angelovo sporočilo pastirjem je sredi noči segalo do srca poslušanje polnočnice iz ljubljanske stolnice — na ljubljanskem radiu. Skoraj ti solze silijo v oči, ko prvič v življenju doživiš kaj takega.

Leto se je hitro približalo koncu in že je bil tukaj Silvestrov dan. Pri maši v Baslu (kjer se je zbralo nadpovprečno število naših rojakov) in v Zürichu smo se Bogu zahvalili, da je naše življenje zopet bogatejše za enoletna izkustva. Na novo leto smo kajpak zopet zaprosili za božji blagoslov in Marijino varstvo ter si drug drugemu zaželeli sreče,

Leta 1986 je na pobudo p. Damijana v Oltnu zaživela folklorna skupina Encijan, ki pod Jankovim vodstvom pridno in veselo nastopa na raznih slovenskih in švicarskih prireditvah, pa tudi izven švicarskih meja.

slovinci ob meji

KOROŠKA

V Celovcu je 12. dec. obhajal 50-letnico življenja generalni vikar dr. Karl Heinz Frankl. Tudi slovenski narodni skupnosti je prelat Frankl dober generalni vikar. — Malo pred božičem je upokojeni župnik Štefan Messner v Železni Kapli praznoval 75-letnico življenja. Pred osmimi leti je moral zaradi nesrečnega padca med dopustom iti v pokoj. Sedaj dela za župnijo z molitvijo in prenašanjem trpljenja. — V decembru je izšel Mohorjev knjižni dar za leto 1989. Obsega pa: Koledar za leto 1989, kot družinske večernice je prevod Scharfovega romana *Moji mali kavalirji*, prvi del knjige Clemensa Brentana *Jezusovo življenje in trpljenje*, kakor ga opisuje mistikinja Katarina Emmerich, in tri otroške slikanice (*Gegci*, *Veter poje*, *Naš zlati dan*). — V decembru se je preselil iz Argentinskega Buenos Airesa v Tinje lazarist Ladislav Lenček. Že kot bogoslovec v ljubljanskem semenišču se je zanimal za misijone. Vstopil je potem k lazari-

stom in postal urednik Katoliških misijonov, ki so izhajali v Grobljah. Ko se je naselil v Argentini, je z revijo nadaljeval. Bil je soustanovitelj Slov. kulturne akcije, ki izdaja revijo *Vrednote* in razne knjige. Postal je tudi predsednik te kulturne organizacije in ustanovil v Slovenski vasi v Buenos Airesu slovensko misijonišče. Sedaj bo pomagal g. Kopajniku pri misijonskem delu na Koroškem. — 2. in 3. jan. je Katoliška prosveta pripravila novoletno srečanje razumnikov v Tinjskem domu. Predavali so dr. Drago Ocvirk Kristjan pred jutrišnjim dnevom, prof. dr. Trstenjak Psihološki vidiki prelomnih časov in prof. Rebula Kam plovemo. Prvi večer je gostoval tudi Gallus consort iz Primorskega. — Pri elizabetinkah v Celovcu je po dolgi in mučni bolezni umrl mariborski duhovnik Anton Goršek v sedemdesetem letu. Zadnja leta je bil župnik v Pusarnitzu nad Spittalom, prej pa 14 let v Št. Petru na Vašnjah. Pokopal ga je škof dr. Kapellari. Mariborskega škofa je zastopal kanonik Pangerl. — V Šmohorju na Zilji so pripravili tečaj slovensščine za učitelje. Udeleževalo se ga je 22 učiteljev. Tečaj je organiziral šolski nadzornik Franc Wiegele. — Na Brnci deluje že deset let tovarna smučí Elan. V začetku je bilo zaposlenih 17 oseb, sedaj jih je 160. Letno izdelajo 300.000 smučí. — Slov. prosvetna zveza z založbo Drava

zdravja in drugih potrebnih dobrin. Bog daj, da bi se želje uresničile!

Obisk sestre smrti. — Podobno meču bolečin nas je okrog božiča dvakrat presunila novica o smrti naših dveh rojakov. — Ponoči 20. dec. je v Solothurnu umrl 42-letni družinski oče treh sinov Vinko Perčič, doma iz Zgornje Slivnice pri Grosupljem. Kot avtoličar je leta 1969 prišel v Švico. Vestno je opravljal svoje poklicno delo in skupaj z ženo Jeleno skrbel za družino. Pokojnega Vinka bomo kot dobrega prijatelja ohranili v lepem in trajnem spominu. Za njim žalujejo žena, trije sinovi, brat in štiri sestre.

Na sam božič pa je v Gränichenu (nedaleč od Aaraua) zaradi srčne kapi nenadoma umrla gospa Truda Kregelj,

mati treh otork (od katerih se je prvi še v otroški dobi smrtno ponesrečil), stara ne še polnih 40 let. V Celju, od koder je bila doma, se je poročila in leta 1970 sta z možem prišla v Švico. Z vso vnemo je — ob delni zaposlitvi — živela v družini za družino. Prezgodaj je zapustila moža, sina, hčer in sestro.

Obema družinama naj bo izrečeno globoko sožalje — ob zavesti, da nas sicer res „žalosti usoda smrti, toda tolaži nas obljuba prihodnje nesmrtnosti“, ker nam je v Kristusu „zasijalo upanje blaženega vstajenja“ (iz hvalospeva pri mašah za rajne).

Zdaj je pred nami že postni čas, čas zopetne priprave — na veliko noč. Naj bi prinesla čim več dobrih sadov . . . !

je za leto 1989 izdala 5 knjig: *Koroški koledar*, *Janka Messnerja Storijske*, *Eriča Frieda Pesmi*, ki jih je prevedel Andrej Kokot, brošura dr. Teodorja Domeja *Koroški Slovenci in leto 1938 in Travnjske rastline*, ki sta jo napisala Andrej Seliškar in Tone Wraber. — Novi deželni glavar dr. Peter Ambrozy je za novo leto po radiu v slovensščini pozdravil deželane slovenske narodnosti. — Tik pred božičem so v Ljubljani izpustili iz zaporov Vinka Teliča, ki je bil pred sedmimi leti obsojen zaradi vojnega zločina na 15 let zapore. Na sveti večer se je vrnil k družini na Letno pri Šmihelu v Podjuni — Koroški kulturni dnevi so bili 27. in 28. decembra 1988. Obhajali so dvajsetletnico. Vršili so se prvič v prostorih celovške univerze.

GORIŠKA

Goriška Mohorjeva družba je za leto 1989 izdala naslednjo zbirko knjig: *Koledar, Slovenski primorski biografski leksikon* (14. snopič), dr. Miloša Vauhnikarja PE-FAU (spomini ob koncu prve svetovne vojne) in *Spoštovani, ki vsebuje pisma kasnejšega papeža Lucianija med leti 1969 in 1978.* — V goriškem Avditoriju je Združenje cerkvenih pevskih zborov v Gorici 8. decembra priredilo revijo otroških in mladinskih zborov (mala Cecilijanka). Dvorana, največja v Gorici, je bila razprodana. Nastopilo je 10 raznih zborov mladih. Goriški nadškof Bommarco je lani 10. dec. umestil za župnika v Gabrjah g. Jožeta Juraka. Po rodu je Novomeščan. Tam je končal ljudsko in srednjo šolo, bogoslovje v Ljubljani. Deloval je v laških taboriščih, v Argentini, nakar se je vrnil na Goriško. Je sourednik Katoliškega glasa in od leta 1972 tudi župni upravitelj Gabrij. Svet slovenskih organizacij je povabil v Gorico Slovenske madrigaliste, ki so v stolnici priredili 17. dec. koncert stare cerkvene glasbe. — V kapucinski cerkvi v Gorici je 18. dec. obhajal zlato mašo kapucin p. Alfons Alič. Prav na ta dan je bil pred 50 leti posvečen v duhovnika. — V Afriko, v Mali, je 29. dec. odšla kot laična misijonarka

učiteljica Terezika Srebrnič. — Združenje cerkvenih pevskih zborov je na Štefanovo priredilo v goriški stolnici koncert božičnih pesmi. Po koncertu je škofov vikar msgr. Oskar Simčič izročil gđc. Srebrnič misijonski križ. — Goriška občina prireja vsako leto v Avditoriju koncert božičnih pesmi. Poleg italijanskih zborov sta nastopila tudi slovenska zbora: cerkveni pevski zbor iz Štandreža in moški zbor M. Filej iz Gorice. — V Podgori so v maju otroci otroškega vrtca začeli z nošenjem Marije. Nosili so ikono Vladimirske Bogorodice. Romanje so zaključili o božiču. Ikono je sprejelo 195 družin.

TRZAŠKA

P. Alfon Alič je tudi vrsto let deloval v Trstu. Zato so ga verniki župnije sv. Vincencija povabili, da je 17. dec. z njimi obhajal zlatomašno slavlje. — V Hiši blagov je bila 18. dec. duhovna obnova kot priprava na božič. Vodil jo je jezuit p. Miha Žužek. — V Kulturnem domu v Trstu so 11. decembra proslavili 100-letnico Ciril-Methodove šole v Trstu. Proslave se je udeležilo izredno veliko ljudi, zlasti nekdanji učenci te šole. — Marijina družba je v Marijinem domu v Trstu priredila na sam praznik božično prireditev.

važno!

OPOZORILO VARČEVALCEM PRI LJUBLJANSKI BANKI

S 1. novembrom 1988 je Ljubljanska banka ponovno znižala obrestne mere za vezane devizne vloge in jih prilagodila tujim bankam. Varčevalci, ki v pogodbi o vezani devizni vlogi nimajo dostavka, ki dopušča spremembo obrestne mere, so po sklepu ustavnega sodišča SFRJ upravičeni do starih, višjih obresti. V glavnem gre za varčevalce, ki so svoj denar vezali do 1. 1976. Upravičeni morajo narediti zahtevek za povračilo obresti pri svoji bančni enoti.

slovinci po svetu

Ciril Žebot, Neminljiva Slovenija

Ciril Žebot, avtor knjig *Slovenija včeraj, danes in jutri I* (1967) in II (1969) je napisal novo knjigo o Sloveniji z značilnim naslovom — *Neminljiva Slovenija*. Obsežna knjiga, ki razmišlja o slovenskem razvoju od Majniške deklaracije do danes, je močno dokumentirana iz avtorjevih lastnih doživljanj in iz zunanjih virov. Zaključno poglavje knjige v strnjeni analizi obravnava današnjo Slovenijo, da najde odgovor na vprašanje, ali je Slovenija res že na tem, da v prehajanju iz preklicne liberalizacije v nepovratno demokratizacijo na zahodnem robu vzhodne Evrope postane „otok premožnosti in svobode v komunističnem morju revščine in zatiranja“, kot jo je označil evropski dopisnik uglednega ameriškega dnevnika *Christian Science Monitor*.

Nad 500 strani, barven ovitek. Cena vezane izdaje: US \$ 30,—, a. šil. 390,—, 36.000 lir, DM 77,—. Cena broširane izdaje: US \$ 20,—, a. šil. 290,—, 26.000,— lir, DM 42,— (+ poštšina).

„Neminljiva Slovenija“ je neminljiv dar za slehernega Slovenca. Naročite jo pri Mohorjevi knjigarni v Celovcu (Viktringer Ring 26, A-9020 Celovec/Klagenfurt, tel (0463)/56 5 15, telex 42 28 01, telefax 0463 / 051 62 57).

AVSTRALIJA

Da slovenski misijonali v Avstraliji morejo uspešno delati, imajo veliko zaslugo šolske sestre Marije Brezmadežne (slovenje-bistriške sestre). Prva skupina sester — po številu pet — pod vodstvom sr. Romane Toplak so prišle v Melbourne v aprilu leta 1966. Ker je predstojnico Romano zadela kap, sta prišli v pomoč še dve sestri leta 1967. 15. jan. 1980 je mati Romana umrla. Leta 1972 je prišla še ena sestra in je ta s še eno sestro odšla na misijo v Sydney. Leta 1981 in 82 sta vstopili k sestram dve dekleti iz Avstralije. Ena deluje v Melbournu, druga pa še študira v Sloveniji. — V Sydneyu so imeli 13. dec. maturantski ples. 15 rojakov je maturiralo in z njimi se je veselila slovenska skupnost. Nastopili so pevski zbori in folklorna skupina. —

Okrog 70 dijakov je obiskovalo v zadnjem šolskem letu slovenske tečaje iz sydneyskega področja v Bankstownu. — Misijo sv. Družine v Adelaidi je prvo decembrsko nedeljo obiskal sv. Miklavž, ki so ga bili otroci zelo veseli. Ob tej priložnosti so ljudje darovali 500 dolarjev. Denar je namenjen za betoniranje parkirišča pred dvorano. — Slovenci v Canberri, organizirani v slovensko-avstralskem društvu, so ob podpori Hrvatov in Makedoncev nabrali 1900 podpisov in jih preko poslanca Snova predložili parlamentu in zunanjemu ministru. Obsodili so srbsko sojenje v Ljubljani. Isti odbor je prosil za pomoč tudi jugoslovanskega ambasadorja dr. Borisa Cizlja, ki je seveda pomoč odklonil in zapisal, da bo javna manifestacija Slovencev pred parlamentom v Canberri obsojencem samo škodovala.

ARGENTINA

V San Martinu je slovenski misijonal dr. Jure Rode obhajal 4. dec. lani srebrnomašniški jubilej. Z njim sta praznovala srebrnomašnika Primož Langus in afriški misijonar p. Lovro Tomažin. V domu so imeli po maši skupno kosilo in akademijo. — Na praznik Kristusa Kralja so v Slovenski hiši v Buenos Airesu igrali Rebulovo slušno igro (po knjigi Duh velikih jezer) o škofu Baragi. Igro je režiral Frido Beznik. Gledavci so dvorano popolnoma napolnili. — Na domu v Moronu (Buenos Aires) je 2. dec. umrl g. Franca Pleško, rojen leta 1922 v ljubljanskem Trnovem. Gimnazijo je napravil v škofovih zavodih, študiral pa je pravo na ljubljanski univerzi. Leta 1945 je prišel v Peggez pri Lienz in tam delal v taboriščni pisarni. V Argentini je bil sodelavec revije Družabna pravda, ki so jo izdajali naši intelektualci, ki jih je pritegnilo družboslovje.

**berite
in širite**

našo luč!

ocvirki

ŽIVETI OD PLAČE

Če se strinjamo s tem, da v vsaki družbi politiki sodijo v najvišji plačilni razred, so osebni dohodki naših političnih profesionalcev v glavnem nizki.

Kljub vsemu pa vemo, da funkcionarji sodijo v najbolj premožen sloj naše družbe. Imajo komfortna stanovanja, solidne avtomobile, večinoma tudi vikende, letujejo v ekskluzivnih hotelih in zimske počitnice preživljajo v najbolj znanih zimskih središčih. Mnogi med njimi so v rojstnih krajih preuredili in popravili družinske hiše in niti po obleki ne bi mogli reči, da jim denarja primanjkuje. Otrokom so seveda omogočili najboljše pogoje šolanja, potovanja in jim izpolnjevali tudi muhe, značilne samo za premožne sloje. S plačami, ki so jih imeli in ki jih imajo danes, bi to lahko naredili le čarovniki. To pa naši politiki kljub vsemu niso.

Naša politična elita do nedavnega ni živela od plač — v tem je vsa skrivnost. Obdani z vsakovrstnimi privilegiji so mnogi funkcionarji celoten osebni dohodek lahko takoj vložili na hranilne knjižice ali pretopili v devize. Vse tekoče življenjske stroške so na različne načine poravnavali iz družbene blagajne. Jedlo se je na družbene stroške, obleke so lahko dobili po bagatelnih cenah ali celo v dar, letovali so za simbolične vsote in če so že morali porabiti kakšen dinar, so bile to dnevnice — tako domače kot tuje.

Vladimir Mijović

MLADINA, Ljubljana, 17. 11. 88/15.

PRISELJENCI V SLOVENIJI

Ljubljanska tedenska revija TELEKS je objavila (8. dec. 88) premišljevanje o tem, koliko priseljevanja prenese Slovenija. Iz prispevka posnemamo glavne misli.

V Sloveniji naj bi bilo po uradnih podatkih trenutno 150.000 delavcev iz drugih republik, če upoštevamo še na črno zaposlene in sezonce, jih je 250.000 (brez družin). To pomeni, da je v Sloveniji zaposlenih že 25 % tujcev.

Slovenci se ob tako visokem številu priseljencev čutijo ogrožene, zlasti v jeziku in kulturi, pa tudi glede delovnih mest, saj prehaja v Sloveniji nezaposlenost od 2 % že na 17 %! Priliv delavcev iz drugih republik ogroža tudi modernizacijo slovenskega gospodarstva, ker je med njimi 55 % takšnih brez kvalifikacije ali polkvalificiranih.

Večina Slovencev je mnenja, da bi morali priliv delavcev iz drugih republik omejiti, približno četrtna anketerancev pa meni, da bi ga morali popolnoma zaustaviti. Poleg tega bi se morali priseljenci razmeram v Slove-

niji prilagoditi, svoj jezik in svojo kulturo pa naj bi ohranili in ju gojili med sabo. Slovenci narodno mešanim zakonom niso posebej naklonjeni, ker se bojijo, da bi to lahko ogrozilo njihov narodni obstoj.

Poleg Ljubljane in Jesenic je tudi Velenje jemalo delavce iz drugih republik, kolikor jih je potrebovalo. Danes je med zaposlenimi v Velenju kar 30% delavcev iz drugih republik, več kot pol teh nekvalificiranih. Sedaj skuša občina to zavreti.

Evropa sprejema le tiste in take delavce, ki jih potrebuje, in jih skuša vključiti v svoje okolje. Razne zaposlovalne države so obdržale strokovnjake, druge delavce pa vrnilo. Ker vse kaže, da bo gospodarska kriza v Jugoslaviji dolgotrajna, je pričakovati, da bo prihajanje nekvalificiranih delavcev z juga bolj množično. Slovenija bo pa za gospodarski razvoj potrebovala samo visoko kvalificirano delovno silo. Skušati bi morala priklicati del kvalificiranih slovenskih delavcev iz tujine — Jugoslavija ima na tujem 600 tisoč delavcev (skupaj z družinskimi člani pa več kot milijon), v glavnem med 18 in 35 leti starosti, med njimi ogromno kvalificiranih. Poleg tega bi pa morala razvijati sodelovanje s slovenskimi strokovnjaki v tujini, saj jih je tam za celo tretjo univerzo.

ANKETA O VEČSTRANKARSKEM SISTEMU

Ljubljanska revija Mladina je izvedla anketo o večstrankarskem sistemu v Sloveniji. Na vprašanja je odgovorilo neverjetno visoko število vprašanih.

Na vprašanje, ali bi bilo potrebno v Sloveniji uvesti večstrankarski sistem, je kar 79% opredeljenih odgovorilo, da ja, med njimi vsi, stari od 15 do 24 let. Anketirance so vprašali, za katero stranko bi volili — na voljo so jim dali nekaj najbolj značilnih strank evropskih parlamentarnih dežel — in so dobili tale odgovor: za

socialdemokrate (socialiste) 35%, za krščanske demokrate (ljudsko stranko) 25%, za zelene 19%, za komuniste 9,6%, za liberalno stranko 7,7%. Zanimivo je, da bi samo 40% sedanjih komunistov oddalo v večstrankarskem sistemu svoj glas za komuniste. Nihče od sedanjih komunistov, ki želijo iz partije izstopiti, in od bivših komunistov ne bi dal svojega glasu za komuniste.

Najbolj verjetna sestava vlade bi bila po tej anketi koalicija socialdemokratov in zelenih. Velika koalicija med socialdemokrati in krščanskimi demokrati ne bi bila verjetna, ker je slovenska socialdemokracija zelo leva.

Socialdemokrati so stranka srednjega in mlajšega rodu razumnikov, industrijskih delavcev in študentov. Kar 46 % sedanjih ali bivših komunistov je dalo svoj glas socialdemokratom. Zeleni so stranka najmlajšega rodu volilcev (študentov in srednješolcev) in obrtnikov. Krščanski demokrati so starejši volilci, ljudje kmečkega stanu in upokojenci. Liberalci so stranka mlajših ljudi in obrtnikov.

Člankar v Mladini (9. dec. 88) sklepe: „Kolikor dlje bodo komunisti vztrajali (nelegitimno) na oblasti, toli-

ko bolj se bodo stališča in nazori Slovencev premikali v desno.“

ITALIJANSKI RADIKALCI BI RADI V ZAGREB

Pred več kot pol leta so (italijanski nadnarodni) radikalci zaprosili za sodelanje v zvezi z napovedanim kongresom stranke v Zagrebu, odgovor pa so dobili šele pred dnevi, pa tudi ta zavrnitev je bila skrajno nedoločena, pač v našem znanem slogu.

Kako je mogoče verjeti besedam, da se hoče SFRJ vključiti v Evropo, ko pa Aleksander Sekulović (v ZKJ odgovoren za mednarodno sodelovanje) hladnokrvno izjavlja, da so italijanski radikalci protikomunistični in da bi radi destabilizirali Jugoslavijo. In navsezadnje ima še celo prav. Delovanje transnacionalne radikalne stranke gotovo destabilizira tisti vladajoči jugoslovanski sloj, ki bi pod krinko ideoloških floskul rad ohranil svoje politične in ekonomske privilegije.

Človeku je že prav mučno ponavljati resnice, o katerih čivkajo vrabci po strehah, večina najvišjega vodstva te države pa se z njimi noče in noče sprijazniti. To, da je Evropa naša edina opcija, je jasno. Prav tako jasno (dalje na str. 35 zgoraj)

kaj ko bi se malo vadili v slovenščini?

● DOPOLNI STAVKE Z DVEMA PRI-SLOVNIMA DOLOČILOMA!

- (kje?) deklince (kako?) gledajo risanko.
- (kdaj?) je stric odšel (kam?).
- (zakaj?) so morali reševalci ravnati (kako?).
- (zakaj?) sta avta (kje?) trčila.

● DOPOLNI NASLEDNJE STAVKE!

- ... sta odšla na košarkarsko tekmo.
- ... pomiva dnevno sobo.
- ... so izkopali jamo.
- ... so pokopali pusta.
- ... so pognali iz zemlje.

● NAPIŠI, V KAKŠNEM STANJU JE NOSILEC STANJA!

- Primer: Zamastil sem zeleni suk-njič. Zeleni suknjič je zamaščen.
- Presadila je lončnice.
- Raztresli sta sol.
- Travnik je pokosil.
- Vrv smo zvili v klobčič.
- Krojač je sešil novo vetrovko.
- Zgradila sta enodružinsko hišo.

● NASLEDNJE STAVKE SMISELNO DOPOLNI!

- ... buči.
- ... cvrči.
- ... klopotata.
- ... sopiha.

IVAN CANKAR

je naš največji pisa-telj in umetnik slovenskega jezika. Rodil se je 1876 na Vrhniki in oku-sil vso bedo obubožane družine. Šolal se je na Vrhniki in v Ljubljani. Dobrih deset let je živel na Dunaju. Potem je živel v Ljubljani, kjer je umrl 1918.

Cankar je v svojih de-ljih glasnik vseh zatira-nih, oster sodnik zla-gane družbe in globok izpovedovalec človeške duševnosti. Zbirka Za križem vsebuje pre-tresljive socialne črtice, Podobe iz sanj simbolične vojne slike, Moje življenje avtobiografske črtice. Roman Na klancu je spomenik žrtvujoči se materi, Hlapec Jernej in njego-

va pravica povest o ogoljufanem delavcu, Martin Kačur življenje-pis propadlega idealista, Kurent simbolna povest. Cankar je tudi naš največji dramatik.

- ... cvili.
- ... brni.

● DOPOLNI NASLEDNJE STAVKE Z IMENI ŽIVALI!

- ... je priplaval po zraku.
- ... je priplezal.
- ... je prilomastil.
- ... so priskakljala.
- ... se je priplazila.
- ... je pritekel.

● ZANIKAJ NASLEDNJE STAVKE!

- Tomaž je bil na koncertu.
- Metka je v kavarni.
- Ded in babica sta bila včeraj v kinu.
- Čez pet minut bo odmor.
- V nedeljo so ljudje v krčmi.
- Stric je na travniku.

● IZ NASLEDNJIH GLAGOLOV NAREDI SAMOSTALNIKE, KI ZAZNAMUJEJO OSEBE!

- Teči, kopati, kositi, voziti, plesati, točiti, jesti, braniti.

● NAREDI IZ NASLEDNJIH PRI-DEVNIKOV SAMOSTALNIKE, KI POMENIJO LASTNOSTI!

- Natančen, ljubezniv, delaven, uporen, čist, lep, nizek, moker, visok, dolg, skromen, snažen, nov, star, pošten, površen, skrben, prijazen.

● POIŠČI SAMOSTALNIKE Z NA-SPROTNIM POMENOM!

- Prihod, pogum, ljubezen, pridnost, bolezen, pravica, sreča, radodarnost, vzhod, izvir, izboljšanje.

● KAKO SE IMENUJEJO PREBI-VALCI TEHLE KRAJEV?

- Kranjska gora, Ribnica, Laško, Novo mesto, Logatec, Škofja Loka, Gorica, Tržič, Trst, Kamnik, Šoštanj, Koper, Tolmin, Bled, Maribor.

● **UPORABI VELIKO ZAČETNICO, KJER JE POTREBNO!**

- Nekaj kamničanov se je pripeljalo s kamničanom v kamnik.
- Ali je res božo član nogometnega društva žoga?
- Veliko slovencev po zahodni Evropi se je naročilo na našo luč.
- Vsak teden preberem katoliški glas, družino in ognjišče.
- Na gorenjskem smo obiskali hišo franceta prešerna v vrbi, slap savico in vogel.
- Trenutno berem kosovo stalinistično revolucijo in žebetovo nesmrtno slovenijo.

● **DODAJ TEM SAMOSTALNIKOM SKUPNA IMENA!**

- Primer: List, listje.
- Učitelji, delavci, veje, dež, drevesa, grmi, sad, vode, hribi, trni, osebe, gore, kamni, ladje, sorodniki, griči, cvetovi, skale.

● **NAPIŠI IMENA SAMIC NASLEDNJIH ŽIVALI!**

- Vrabec, konj, pes, prašič, tiger, osel, lev, zajec, medved, krt, jelen, petelin, golob.

● **DODAJ TEMLE SAMOSTALNIKOM USTREZNE SAMOSTALNIKE ŽENSKEGA SPOLA!**

- Tehnik, odbojkar, bratranec, kipar, ravnatelj, telefonist, profesor, govnornik, računovodja, brat, kmet, oče, stric, ded.

REŠITEV NALOG IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE NAŠE LUČI:

- **VEJICE** — Prijel se je za ušesa, nos in brado. Tudi Špela, Primož in Jaka se bodo pripeljali. Danes bomo gledali Petrčkove poslednje sanje. Krpan je bil pameten, močan in bister mož. Njihov pes je bil zelo majhen, miren, prijazen in ljubeč. Otroci so bili modri kakor starci. Andreja kriminalke kar požira.

- **VELIKA ZAČETNICA IN KONČNO LOČILO** — Molči! Upihni svečo! Ali znaš voziti avto? Kam greš? Peter je nejevoljen. Ne vpadaš mi v besedo! Si se pri teti zakasnil? Jutri ne bomo mogli na ples. Kako si se pa našemil? Povej že vendar! Vsi so si oddahnil. Ne vpjij!

- **ZANIKANJE** — Račun ni zelo visok. Ne oziraj se po sosedu! Ali še nisi skuhal žgancev? Nisem je srečal v mestu. Kostanja ne bodo posekali. Ali še nisi prebral Naše luči? Šofer se ni oziral na prometne predpise. Ne zapri okna!

- **GLAGOLI** — Vrat nisem mogel odpreti. Moram ti povedati zadnje novice. Blaž noče napisati domače naloge. Ali niste mogli tega prej narediti? Janez je hotel biti prvi v razredu. Stric ne bo mogel iti na tekmo.

- **VELELNI STAVKI** — Jure, obleci nove hlače! Jera, postreži že vendar gostom! Marta, ostrizi si že lase! Peterček, opazuj promet! Miha, pojdi po časopis! Majda, ne bodi tečna! Tatjana, poglej tistegale psa!

- **LJUDSKE PRIMERE** — Dimnikar je črn ko vran. Bolnik je bil bel ko zid. Učenec je bil rdeč kot kuhan rak. Moja vest je čista kot studenčnica. Imela je kot nebo sinje oči. Nebo je bilo jasno ko ribje oko. Dan je bil svetel ko sonce.

- **VPRAŠALNI STAVKI** — Ali gledaš vsak večer televizijo? Ali gre Tine v mesto? Ali bereva vsak večer roman? Ali mami vedno pomagata? Ali si upa Dušan zvečer ven? Ali nam poveš novice? Ali ni nekdo potrkal? Ali je dobil Boštjan nov kasetofon? Tatjana, ali greš z menoj? Ali je zapadel sneg? Ali je brat pri vojakih? Ali si gledal tekmo do konca? Ali se lotiš kakšnega dela?

- **SMISELNI STAVKI** — Lisica ukrade kokoš. Zlate ribice plavajo v akvariju. Drobni slavček žvrgoli. Žoga je mehka. Naš dojenček spi v zibki. Odpadlo listje gnije. Drevo raste. Matevžkov oče žaga drva. Miza je lesena. Osa je nadležna. Srna je plaha žival. Otroci brcajo žogo.

- **STAVEK** — Boštjan položi zvezek na klop. Mica se redno vozi na trening. Otroci brcajo žogo na travniku. Peljeva se s kolesom na izlet.

- **DOPOLNJENI GLAGOLI** — Vsi ste včeraj pomagali delavcem pri delu. Klepetulje se menijo vsak dan opoldne o vaščanih. Krpan opazuje Brdavska.

(dalje na naslednji strani)

NOS

Od pijače ima rdeč nos. — **Grški nos.** (= V isti črti s čelom.) — **Orlovski nos.** (= Z izbočenim vrhnjim delom.) — **Govoriti skozi nos.** — **S prstom vrtati po nosu.** — **Zamašen nos.** — **Kadilo mu je šlo, udarilo v nos.** — **Obriši si nos!** — **Smrdelo je, da si je tiščal nos.** — **Pes ima dober nos.** — **Imel je čudovit nos za odkrivanje laži.** — **Nos mu cvete.** (= Je rdeč od pitja.) — **Nos se mu je podaljšal, povešil, zavihal.** — **Nos mi pravi, da se bo še vse dobro izteklo.** — **Še nosu nisem pomolila iz hiše.** (= Sploh nisem šla iz hiše.) — **Ima (dober) nos.** — **Visoko nosi nos.** (= Je domišljav.) — **Vihati nos nad čim.** — **V vsako reč vtakne svoj nos.** — **Avtobus ji je odpeljal pred nosom.** — **Ne vidi dalje od svojega nosa.** — **Nesti komu kaj na nos.** — **Odločil se je na vrat na nos.** — **Pošteno jih je dobil pod nos.** — **Pod nos se mu je pokadilo.** (= Z izrazom je pokazal, da je užaljen.) — **Vonj po pečenki ga bode v nos.** — **To mu je šlo v nos.** — **Potegniti koga za nos.** — **Bere se mu na nosu, da laže.** — **Je še moker pod nosom.** — **Za to se lahko pod nosom obriše.** — **Trgovino ima pred nosom.**

● VPRAŠALNI, VELELNI IN ŽELELNI STAVKI — Ali stric pripoveduje o domu? Stric, pripoveduj o domu! Naj stric pripoveduje o domu! — Ali je prinesel Miha psa v šolo? Miha, prinesi psa v šolo? Naj Miha prinese psa v šolo! — Ali gredo kristjani v nedeljo v cerkev? Kristjani, pojdite v nedeljo v cerkev! Naj gredo kristjani v nedeljo v cerkev! — Ali Tomaž gladko bere? Tomaž, beri gladko! Naj Tomaž gladko bere! — Ali bo Jure popravil avto? Jure, popravi avto! Naj Jure popravi avto! — Ali gledamo zvečer nadaljevanke? Glejmo zvečer nadaljevanke! Naj gledamo zvečer nadaljevanke!

— Ali bo Janja pospravila klet? Janja, pospravi klet! Naj Janja pospravi klet! — Ali se Branko pri jedi lepo vede? Branko, pri jedi se lepo vedi! Naj se Branko pri jedi lepo vede! — Ali vržem smeti v smetnjak? Naj vržem smeti v smetnjak!

● STRNJENA STAVKA — Sposodil sem si napeto detektivko. Andrej se je pripeljal k nam s čisto novim motorjem. Na trgu je rastle zelo stara košata lipa. V mestu sem srečal zelo utrujenega znanca. Oče mi je kupil računalnik z nemajhno računsko zmogljivostjo. Sosed je prodal stari karambolirani avto.

● VEJICE — Ne zanima me zbiranje znamk ali značk. Bogdan, ti nepriprav, kaj si mi jo zagodel? Ne, Franček, tega mi ne boš več počel! Ja, moj ljubi prijatelj, tako se stvari vrtijo! Ti, zajec, ti me imaš za plašnega? Hej, kaj ste se poskrili, plašljivci? No, Jaka, le spravi se iz postelje!

● STAVEK Z DVEMA PREDMETOMA — Mama je beraču dala kruh. Ded je vnučki pripovedoval o čebelah. Tine je naučil papigo govoriti. Majda ni našla palice za psa. Z Nežko sem se igrala žogo. Za vsako tujo besedo boš moral pisati kazen. Brez brezove metle svojega psa ne boste dobro vzgajili.

pričevanje škofa Leniča

Op. NL: V izvlečku ponatiskujemo izjave škofa Leniča ljubljanski reviji Mladina (30. dec. 88).

Resda današnja vladajoča garnitura ni neposredno vpletena v dogajanja med leti 1945 in 1955, vendar pa se oblast kot celota od njih ni nikoli distancirala ter se odpovedala svoji revolucionarni povampirjenosti, ki jo je tedaj prakticirala. Nasprotno: o preganjanju duhovnikov in „duhovniških procesih“ je bilo vse do danes nezaželeno govoriti, nenazadnje tudi zato, ker so nekateri režiserji teh procesov še živi.

● O škofu Rožmanu

Rožman je vedel, da je v OF prevlada komunistov in vedel je tudi za njihove namene. To ni bila zgolj nacionalna osvoboditev, ampak je bila tudi komunistična revolucija, ki jo je dobro poznal iz poročil iz Rusije. Rožmana niso ni-

koli povabili, da bi pristopil k Fronti, res pa so ga vabili na pogovore. Hoteli so se z njim pogovoriti ter ga pridobiti predvsem za to, da bi ne nasprotoval OF in da bi preprečeval vsako morebitno akcijo proti njej.

● Odnos nove oblasti do duhovnikov po maju 1945

Tisti dnevi niso bili prijetni. Dobilvali smo razne obiske, s škofijo kot tako pa oblast ni hotela imeti nikakršnega stika. Potem so se začele preiskave. Prišli so na ordinariat, vse premetali, razmetali naše zgodovinske arhive ter vzeli vse, kar se jim je zdelo pomembno. 13. junija so zaprli generalnega vikarja Nadraha, ki je bil takrat star 77 let. Potem je postal generalni vikar Anton Vovk.

Kakor veste, so bili med vojno duhovniki iz vse Gorenjske izseljeni na Hrvaško in v Srbijo. Potem ko so se vračali domov, so morali čakati in niso smeli v svoje župnije, medtem ko so nemške duhovnike, ki so jih med vojno na Slovenskem nastavljali Nemci, pustili pri miru ter za nekatere celo želeli, naj ostanejo namesto slovenskih.

● Razbremenilni dokumenti za Rožmanov proces so izginili.

Ko se je začel proces proti škofu Rožmanu, je prišel k meni prelat Lukman ter mi rekel, da ve, koliko

je škof v resnici storil za rešitev žrtev italijanskega terorja, kakšne proteste je pošiljal na obe strani, tako Italijanom kot Nemcem, koliko je storil za rešitev Toneta Tomšiča . . . , ter da naj zberem vse te dokumente, da jih bomo dali Rožmanovemu advokatu. Res sem zbral sveženj teh dokumentov, on pa je podpisal reverz, da bo vse vrnil. In ko je prišel s temi dokumenti na razpravo, so mu jih gladko zaplenili in mu jih niso dovolili uporabljati.

Takrat se je javila tudi mati Tonea Tomšiča ter prosila, naj ji pustijo, da bo pričala in povedala, kaj vse je storil škof Rožman za rešitev njenega sina, pa ji tudi niso dovolili.

● Veliko duhovnikov je takrat bežalo pred partizani v tujino.

Ko so po Dolomitski izjavi vso oblast v partizanskem gibanju dobili komunisti, si je vodstvo z vso silo prizadevalo za to, da bi se moralo vsakega morebitnega nasprotnika likvidirati. Ljudje so bili prepuščeni sami sebi, ponoči pa so prihajali in jih likvidirali. Tako so pobili tudi veliko nedolžnih duhovnikov, ne samo tistih, ki so res že lahko organizirali odpor proti njim.

Partizani so pobili približno 70 naših duhovnikov kar na terenu, potem pa tudi veliko tistih, ki so jih vrnil (Angleži iz Vetrinja). Imamo tudi seznam duhovnikov, pobitih

(nadaljevanje z 31. strani)

je, da bomo morali mi svoja merila prilagoditi Evropi in ne obratno. Poskus transnacionalne radikalne stranke je eden prvih preskusnih kampanj. Če nas že tako strahovito žuli, da rjovemo od užaljene bolečine, potem nam res ni pomoči. V programu transnacionalne stranke ni namreč enega samega izhodišča, ki bi bilo kakorkoli v nasprotju z našimi uradno razglašenimi notranje in zunanje-političnimi načeli.

TELEKS, Ljubljana, 22. dec. 88/4.

med vojno. Največ so jih pobili partizani, potem Nemci in nato Italijani. Pa še 50 naših bogoslovcev so po vrnitvi iz Koroške likvidirali, prav tako brez vsakršnega procesa.

● Povojne aretacije duhovnikov

Tiste, za katere se jim je zdelo, da so bili povezani z belo gardo in z domobranci, so začeli zapirati takoj. Tako so bili že ob božičnem procesu 1945 nekateri obsojeni na smrt, na primer župnik Cerkovnik iz Šentjerneja, za katerega se je kasneje izkazalo, da so bile obtožbe zoper njega povsem izmišljene, pa še nekaj drugih. Takratni oblasti je šlo za ureditev, zato je morala odstraniti vse tisto, za kar se ji je zdelo, da bi jo lahko omajalo. In tako so prihajali po duhovnike in jih zapirali. Takrat so zaprli vse jezuite, hišo nacionalizirali, zaplenili cerkev . . . No, tako so zaprli tudi vse lazariste, da bi jim lahko zaplenili njihovo hišo.

● Aretacija škofa Leniça

V začetku so me skoraj dve leti pustili pri miru, kasneje pa so mi neprestano nastavljali razne zanke in špijone. Tako sem bil leta 1947 aretiran kot špijon. Predvsem so me obtoževali špijonaže za zaveznike. Obsojen sem bil na 12 let zapora, 8 pa sem jih odsedel.

Lahko rečem, da me je najbolj

brutalno zasliševal Mitja Ribičič. Na to zasliševanje imam najslabše spomine. Zaslišanje je potekalo takole: Dali so me v bunker, to je podzemeljska celica brez svetlobe, kjer sem bil dobra dva meseca. Tam je bila samo ena deska, na katero sem se zvečer lahko ulegel. Nasproti vrat je gorela zelo močna žarnica, ki je svetila vso noč naravnost v obraz. Ob devetih je bilo obvezno spanje. Počakali so, da sem zaspal, nato pa so nenadoma odprli vrata in vpili: „Kdo ste vi? Hitro na zasliševanje!“ . . . In tako vso noč, noč za nočjo . . .

Po dveh mesecih bunkerja so me dali v samico, v kateri sem preživel dve leti in dva meseca — vseskozi popolnoma sam.

Nazadnje je bilo lažje, ker sem bil v skupni sobi. Kasneje so me zopet ločili od ostalih duhovnikov, ker so rekli, da nanje slabo vplivam.

Večinoma sem bil med laiki. Zmeraj je bil med nami tudi kakšen član partije, ki so ga imeli za obveščevalca. V vsako sobo so dali nekoga, ki je moral poročati, kaj govorijo duhovniki med seboj. Tako so si v ta namen izbrali nekega duhovnika, ki so ga poprej izstradali in popolnoma živčno uničili. Potem pa so ga dali v udobno celico, mu dali liter vina, salamo in kruh ter

mu naročili, naj zapiše, kaj so se duhovniki med seboj menili. Ta človek je bil tako pošten, da mi je to povedal in je zmeraj pisal tako, da nam ni škodil. Vidite, to so bile čisto stalinistične metode.

Ko se je nadškof (Pogačnik) prvič uradno srečal z Ribičičem, mu je dejal: „No, saj midva se pa poznavata!“ Ribičič pa začudeno: „Od kod?“ — „Ja, iz aresta!“ mu je odgovoril Pogačnik. Potem pa je Ribičič rekel: „No ja, to so bili časi nujnih administrativnih ukrepov.“

● Razveljavitev krivično obsojenih duhovnikov

Kolikor mi je znano, še nismo zahtevali obnovitve teh procesov. Če moramo trpeti in biti zaprti, mi duhovniki to že nekako vštejemo v svoje duhovniško poslanstvo. Bilo bi pa zelo prav, da se obnovijo jezuitski in lazaristovski procesi, ker so bili skonstruirani samo zato, da so lahko zaplenili njihovo premoženje in cerkev sv. Jožefa.

Za nas pa je velika krivica spomenik pred stolnico. Ko zdaj nadškof ponovno apelira na najvišje institucije, naj vendar odstranijo ta krivični napis, smo dobili odgovor, da bodo ta napis spremenili, vendar pa ga do zdaj še niso. Ljudje pa se ustavljajo in to berejo. Vidite, to je popolna laž.

oglasi

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon

Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan

02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● RAČUNALNIKI: Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwantalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

● DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO? Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevoredu Corso Italia,

vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zeto ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. *04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

● V Mariboru PRODRAM frizerski salon. Dodatno je možno urediti še kozmetični salon. — Naslov: Marija Marin, Vrazova 26a, 62000 Maribor, Jugoslavija.

V svoji knjižnici morate imeti:

STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM 1941—1945 (Stane Kos)

To je doslej najbolj uspeli poskus nepristranskega prikaza dogajanja v Sloveniji v prvem delu vojne. Prvi dve poglavji prikazujeta predvojno politično dogajanje v Jugoslaviji oziroma idejno dogajanje v Sloveniji, kar oboje je treba poznati za razumevanje medvojnih dogodkov.

V ROGU LEŽIMO POBITI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalinistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

Vse te knjige lahko naročite na naslovu: MOHORJEVA KNJIGARNA, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec

preberite!

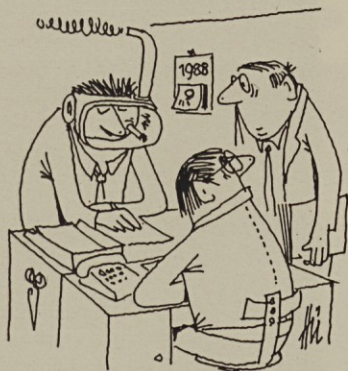
PREVEDE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

smeh je najboljše razkužilo za jetra

(Od kod je črni humor na tej strani, menda ni treba posebej povedati!)

Če lahko Smole javno čestita za božič, lahko jaz vsaj na skrivaj jem božično potico.

„Jaz sem zelo skromen. Za zajtrk mi zadošča požirek žganja, keks in pes.“

„Zakaj pa pes?“

„Ja, kdo bo pa tisti keks pojedel?“

Motijo me straže pred vilami, pa ne vem, zakaj smo včasih nanje jurišali.

Šef prihaja v službo ob 9. uri. Pa nekoč razloži svojim sodelav-

cem: „Veste, zjutraj v postelji najlaže zbrano delam načrte za naše podjetje.“

Nekega dne pride v službo šele ob 11.30. Pa mu pravi sodelavec: „Gospod šef, tako garati pa spet ne smete!“

Najbolj mi je všeč vse bolj pogost transparent na mitingih Srbov in Črnogorcev: Slovenija, marš iz Jugoslavije!

„Staram se.“

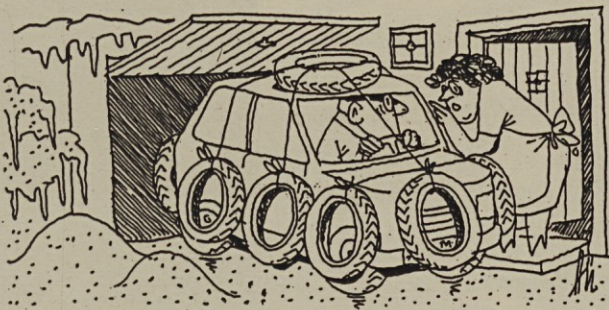
„Po čem pa to sodiš?“

„Prej so me ženske spraševale, zakaj se ne oženim, sedaj me pa sprašujejo, zakaj se nisem oženil.“

Ljudstvo lahko kliče na odgovornost samo tiste, ki jih je izbralo, torej praktično nikogar.

„Ko zjutraj zazvoni budilka, se mi zdi, kot da me je nekdo ustrelil.“

„Saj boš previdno vozil, kajne?“

„In kaj storiš potem?“

„Zaspim kot ubit.“

Lahko je občudovati preteklost. Težje je pozabiti na prihodnost.

„Včeraj mi je žena rodila sina. Čisto tak je ko jaz!“

„To je pa težko videti prvi dan!“

„Ni tako težko! Točno ob tisti uri je prišel, kot prihajam jaz domov: ob pol treh ponoči.“

Za bel kruh je treba delati, da si črn.

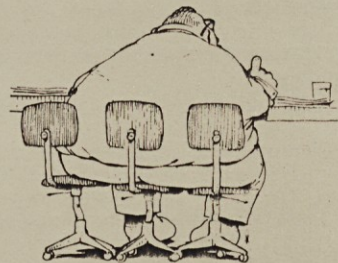
„Zakaj toliko piješ?“

„Žena mi je ušla.“

„Ti bom pomagal piti.“

„Ali je tebi tudi ušla?“

„Ne, prav zato bom pil s teboj.“

Beseda ni konj. Res ni. Ko bi bila, bi bilo pri nas meso zastonj. Vsaj konjsko.

„Moja žena mi kratkoma pre-poveduje vse: cigarete, alkohol in družbo v krčmi.“

„Gotovo ti je žal, da si se poročil.“

„Tudi tega mi ne sme biti žal.“

Nič nam ne manjka, vse smo že davno izgubili.

V zakonski posvetovalnici.

„Rad bi našel ženo.“

„Lahko vam jo poiščemo, samo račun bo visok: 800 mark.“

„Kaj mislite, da bi jaz, ko bi imel 800 mark, sploh iskal ženo?“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikanek, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 35 64).

P. Andrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.

(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, 1000 Berlin 62, Kolonnenstraße 38. (Tel. 030 - 788 19 24).

Pisarna Slovenske misije: 1000 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 -

64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137.

(Tel. 0731 - 27 2 76).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10,

8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan, 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:

040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, CH-8052 Zürich. (Tel. 01 - 301 44 15).

Kapuzinerheim: Tel. 01 - 301 24 22 int. 22

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 31 32).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).